

Sociologinės valdžios institucijų apklausos rezultatų analizė

Tyrimas yra projekto „Nevyriausybinių ir valstybinių organizacijų bendradarbiavimas kuriant bei įgyvendinant vartotojų švietimo modelį“, kurį įgyvendina Lietuvos vartotojų institutas kartu su Valstybine vartotojų teisių apsaugos tarnyba, dalis.

Projektas finansuojamas pagal Žmogiškųjų išteklių plėtros veiksnių programą Europos socialinio fondo ir Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšomis.

2014, Vilnius

Turinys

1. Įvadas	3
2. Valdžios institucijų ir nevyriausybinių organizacijų bendradarbiavimo vartotojų švietime tendencijos..	4
3. Valdžios institucijų ir nevyriausybinių organizacijų bendradarbiavimo vartotojų švietime būdai	6
3.1. Bendradarbiavimas interesų atstovavimo srityje	7
3.2. Bendradarbiavimas finansinės bei kitos paramos teikime	9
3.3. Bendradarbiavimas kitomis formomis	11
4. Vartotojų asociacijų kreipimasis į valdžios institucijas dėl bendrų veiklų vykdant vartotojų švietimą ..	13
5. Trukdžiai valdžios institucijų ir nevyriausybinių organizacijų bendradarbiavimui vartotojų švietime ...	15
5.1. Su vartotojų švietimo politika susiję bendradarbiavimo trukdžiai	17
5.2. Su nevyriausybinių organizacijų veikla susiję bendradarbiavimo trukdžiai	18
6. Būdai įveikti trukdžius bendradarbiavimui vartotojų švietime	20
7. Valdžios institucijų nuomonė apie nevyriausybinių organizacijų vaidmenį vykdant vartotojų švietimą	21
8. Papildomi respondentų pateikti komentarai ir pastabos	23
9. Išvados	24
Priedai	27
1. Priedas. Respondentų sąrašas	27
2. Priedas. Apklauso anketa	33

1. Įvadas

Vykdamas projektą „Nevyriausybinių ir valstybinių organizacijų bendradarbiavimas kuriant bei įgyvendinant vartotojų švietimo modelį“ 2014 m. balandžio-gegužės mėnesį Lietuvos vartotojų institutas atliko sociologinę valdžios institucijų apklausą apie bendradarbiavimą su nevyriausybiniėmis organizacijomis vartotojų švietime.

Tyrimo tikslas: nustatyti trukdžius, kurie valdžios institucijoms ir nevyriausybiniams organizacijoms užkerta kelią bendradarbiauti vykdant vartotojų švietimo politiką.

Tyrimo uždaviniai:

1. Išsiaiškinti valdžios institucijų požiūrį į bendradarbiavimą su nevyriausybiniėmis organizacijomis vartotojų švietime.
2. Išsiaiškinti valdžios institucijų bendradarbiavimo su nevyriausybiniėmis organizacijomis vartotojų švietime vyraujančius būdus.
3. Nustatyti kylančius trukdžius valstybės institucijų ir nevyriausybinių organizacijų bendradarbiavimui vartotojų švietime.
4. Išsiaiškinti valdžios institucijų nuomonę apie tai, kas galėtų sumažinti trukdžius, kylančius valstybės institucijų ir nevyriausybinių organizacijų bendradarbiavimui vartotojų švietime.

Tyrimo metodas: Tyrimo metu įvykdyta anketinė, raštiška, vienkartinė, oficiali, neakivaizdinė apklausa. Tyrime dalyvaujančioms institucijoms atspausdinta anketa buvo išsiųsta registruotu paštu, kartu pateikiant raštą su prašymu užpildytą anketą atsiųsti tyrėjams.

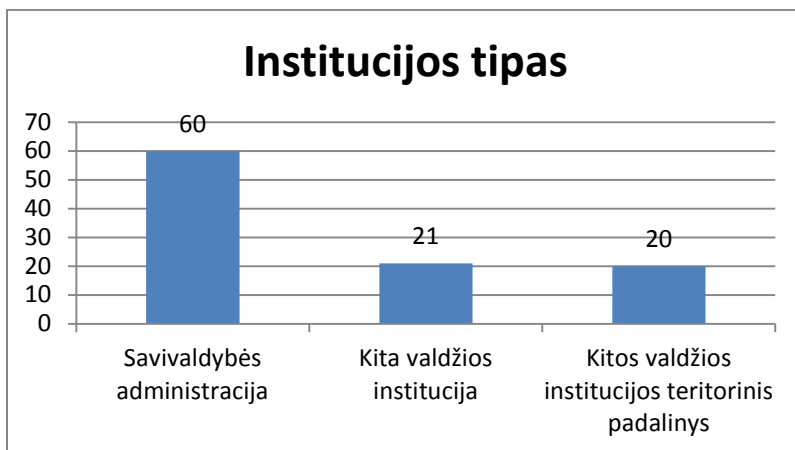
Duomenų analizė: duomenų analizė buvo atliekama naudojant IBM SPSS programinę įrangą

Respondentai: tikslinė tyrimo grupė – valdžios institucijos, kurios dalyvauja vartotojų švietime.

Vartotojų švietimas yra viena iš vartotojų teisių, ir jo organizavimas reglamentuojamas Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymu. Kadangi skirtingos vartotojų švietimo proceso dalyvių funkcijos ir atsakomybės nėra aiškiai išgrynintos, valdžios institucijos, dalyvavusios sociologinėje apklausoje, buvo atrinktos pagal tai, ar minimas įstatymas suteikia joms atsakomybių vartotojų teisių apsaugos srityje apskritai.

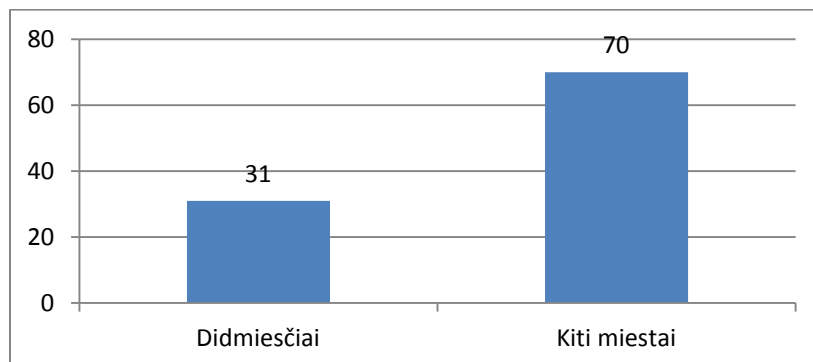
Kaip buvo numatyta šio tyrimo metodologijoje, respondentų sąrašą sudarė 101 institucija ar jos skyrius/poskyris. Šiame sąrašė įtrauktos 60 savivaldybių administracijų, 21 kita institucija. Norint tyrime atspindėti valdžios institucijų ir NVO bendradarbiavimą vartotojų švietime ne tik Vilniuje, bet ir kitose šalies vietose, greta šių institucijų taip pat įtraukti ir 10 Valstybinės maisto produktų inspekcijos prie Ūkio ministerijos teritorinių skyrių (arba poskyrių) bei 10 teritorinių Valstybinių maisto ir veterinarijos tarnybų. Iš viso anketos registruotu paštu buvo išsiųstos 101 adresatui. Pilnas respondentų sąrašas, suskirstytas į tris dalis (savivaldybių administracijos, kitos valdžios institucijos ir ktų valdžios institucijų teritoriniai padaliniai), yra pateiktas pirmame priede.

Su adresatais, neatsakiusiais į raštą numatytu laiku, buvo papildomai susisiekiama telefonu ir/ar el. paštu. Buvo surinktos užpildytos anketos iš visų respondentų (101 iš 101, 100 proc.).

1 paveikslas. Respondentų atstovaujamos institucijos.

Institucijos pagal savo įsikūrimo vietą Lietuvoje pasiskirstė taip: 31 didmiesčiuose¹, 70 – kituose miestuose.

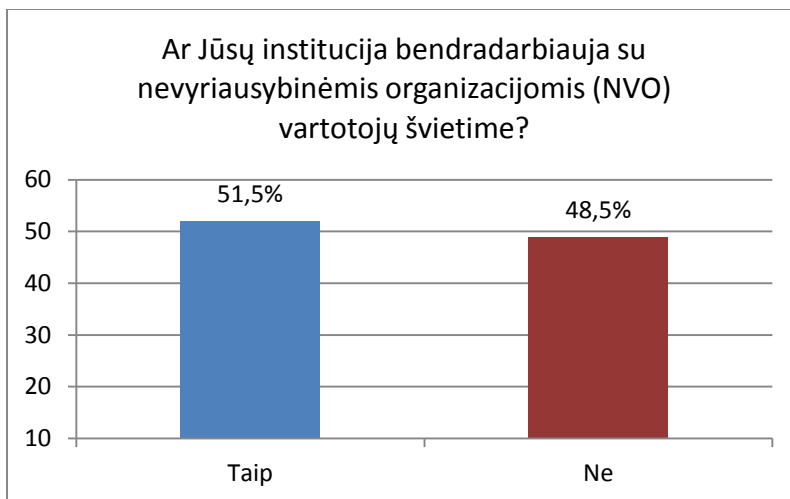

2 paveikslas. Tyrimo respondentų pasiskirstymas pagal respondentų įsikūrimo vietą.

2. Valdžios institucijų ir nevyriausybinių organizacijų bendradarbiavimo vartotojų švietime tendencijos

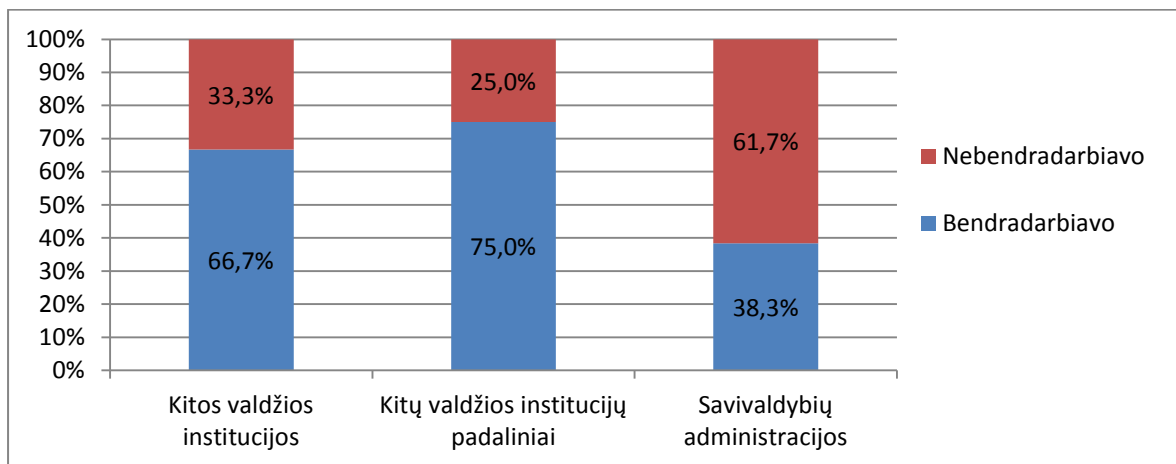
Kiek daugiau nei pusė (51,5 proc.) apklaustų respondentų nurodė, jog vartotojų švietime bendradarbiavo su nevyriausybėmis organizacijomis.

¹ Didmiesčiai: Vilnius, Kaunas, Klaipėda, Šiauliai, Panevėžys.

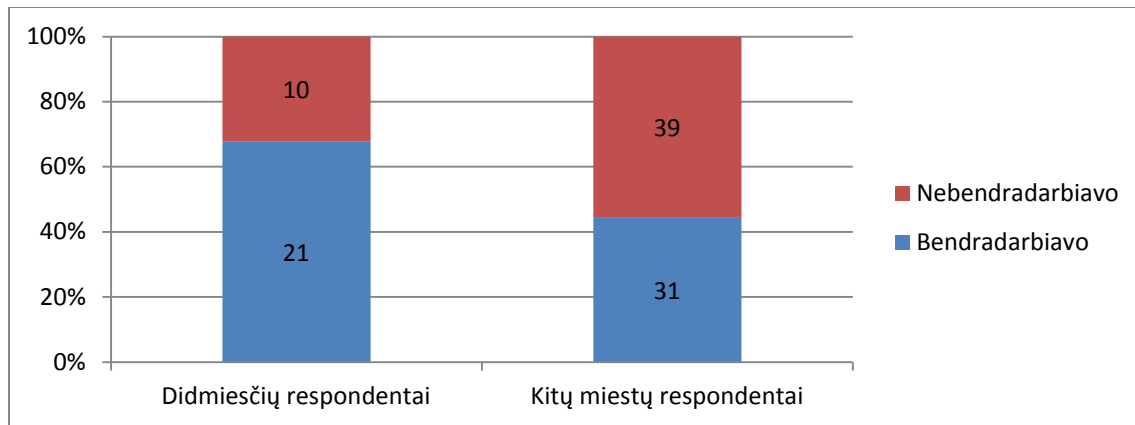
3 paveikslas. Respondentų bendradarbiavimas su nevyriausybinėmis organizacijomis vartotojų švietime.

Pažymėtina, kad savivaldybės yra mažiau linkusios bendradarbiauti su NVO vartotojų švietime (vidutinio stiprumo (0,318) statistiškai reikšminga koreliacija) nei kiti respondentai. 66,7 proc. kitų valdžios institucijų ir 75 proc. kitų valdžios institucijų padalinių bendradarbiauja su NVO vartotojų švietime, iš savivaldybių tai atlieka daugiau nei trečdalis – 38,3 proc.

4 paveikslas. Respondentų bendradarbiavimas su nevyriausybinėmis organizacijomis vartotojų švietime (pagal respondentų tipą, procentais)

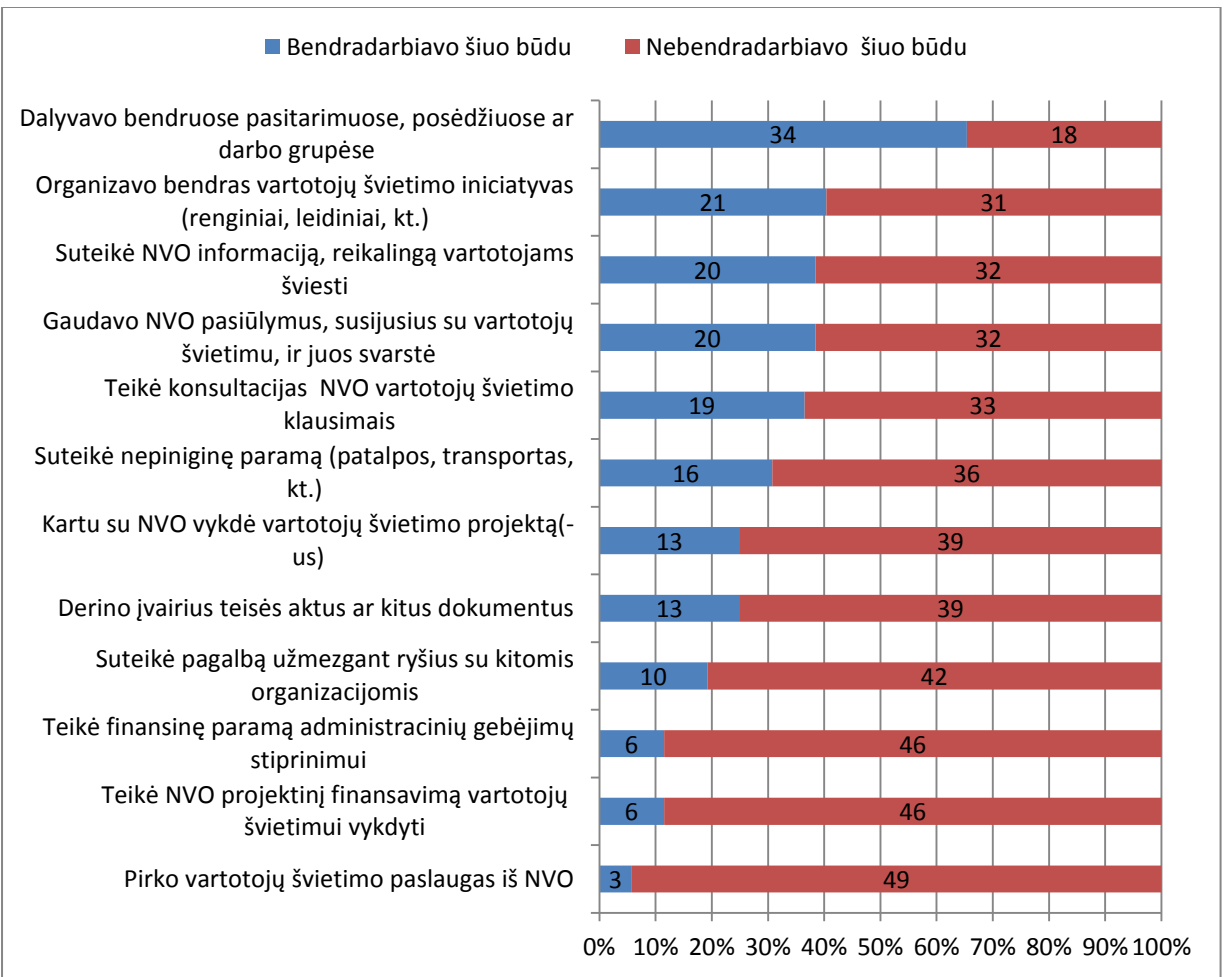
Didmiesčiuose įsikūrusios institucijos ar jų teritoriniai skyriai kur kas dažniau bendradarbiaudavo su NVO vartotojų švietime (didmiesčiuose 21 iš 31; 67,7 proc., kitur – 31/70; 44,3 proc.).

5 paveikslas. Respondentų bendradarbiavimas su nevyriausybinėmis organizacijomis vartotojų švietime (pagal respondentų įsikūrimo vietą)

3. Valdžios institucijų ir nevyriausybinių organizacijų bendradarbiavimo vartotojų švietime būdai

Respondentai, nurodę, jog bendradarbiavo su NVO vartotojų švietime, anketoje taip pat nurodė ir tai, kokiais būdais aptariamas bendradarbiavimas vyksta (žymėti buvo galima norimą kiekį variantų – nuo nė vieno iki visų). 6 paveiksle vaizduojami bendradarbiavimo būdai, nurodyti respondentų.

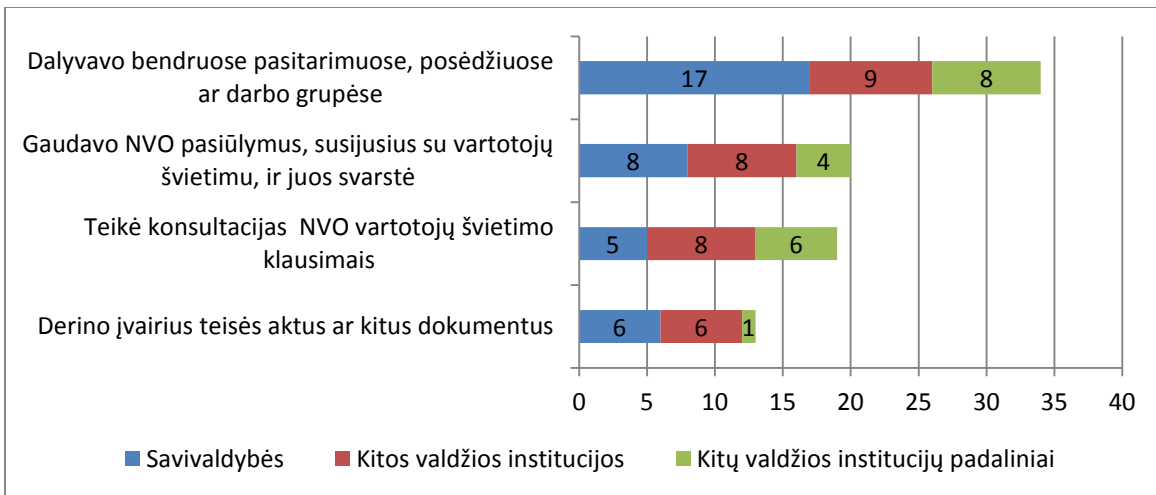

6 paveikslas. Respondentų naudojami bendradarbiavimo su nevyriausybinėmis organizacijomis vartotojų švietime būdai. Pildė 52 respondentai. Apatinėje ašyje procentinės reikšmės 100 proc. sudaro 52 institucijos, kurios nurodė bendradarbiaujančios su nevyriausybinėmis organizacijomis vartotojų švietime.

Virš pusės (34 iš 52, 65 proc.) bendradarbiavusiųjų su NVO vartotojų švietime respondentų žymėjo, jog dalyvavo bendruose pasitarimuose, posėdžiuose ar darbo grupėse. Kitos bendradarbiavimo formos buvo naudojamos nuo trijų (6 proc.) iki dvidešimt vieno (40 proc.) iš bendradarbiavusių respondentų.

3.1. Bendradarbiavimas interesų atstovavimo srityje

Tyrimo metu respondentams buvo pateikti keturi bendradarbiavimo interesų atstovavimo būdų pavyzdžiai taip pat palikta galimybė įrašyti trūkstamą būdą patiems. Bent vienu iš šios srities būdų vartotojų švietime su NVO bendradarbiavo 51 respondentas. Būtent interesų atstovavimo srityje su NVO bendradarbiauta buvo dažniausiai. 7 paveiksle pavaizduoti tyrimo respondentų nurodyti bendradarbiavimo su nevyriausybinėmis organizacijomis vartotojų švietime būdai interesų atstovavimo srityje.

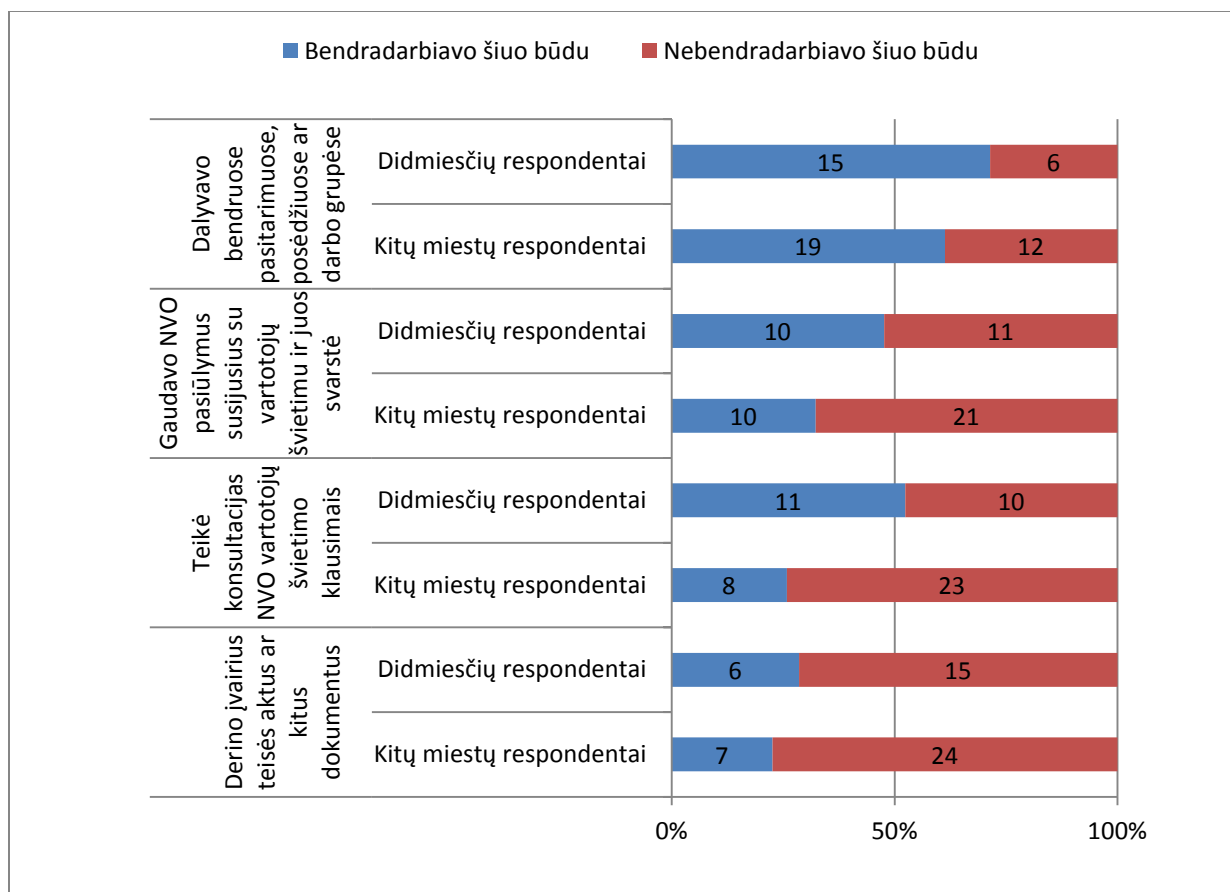

7 paveikslas. Respondentų bendradarbiavimo su nevyriausybinėmis organizacijomis vartotojų švietime būdai interesų atstovavimo srityje (pagal respondentų tipą).

Verta pastebėti, jog dalyvavimas bendruose pasitarimuose, posėdžiuose, darbo grupėse yra dažniausiai vykdoma bendradarbiavimo vartotojų švietime forma ne tik interesų atstovavimo srityje, bet apskritai tarp visų bendradarbiavimo formų. Šis bendradarbiavimo būdas dažnesnis savivaldybių administracijose (17 iš 23 bendradarbiavusių, 74 proc.) nei kitose institucijose (17 iš 29; 58,6 proc.). Tuo tarpu konsultacijas nevyriausybinėms organizacijoms vartotojų švietimo klausimais žymiai dažniau teikė kitos institucijos (14 iš 29; 48 proc.) nei savivaldybių administracijos (5 iš 23; 22 proc.).

Vienas respondentas pasinaudojo galimybe įrašyti trūkstamą būdą, buvo įrašyta „Konsultacijos“.

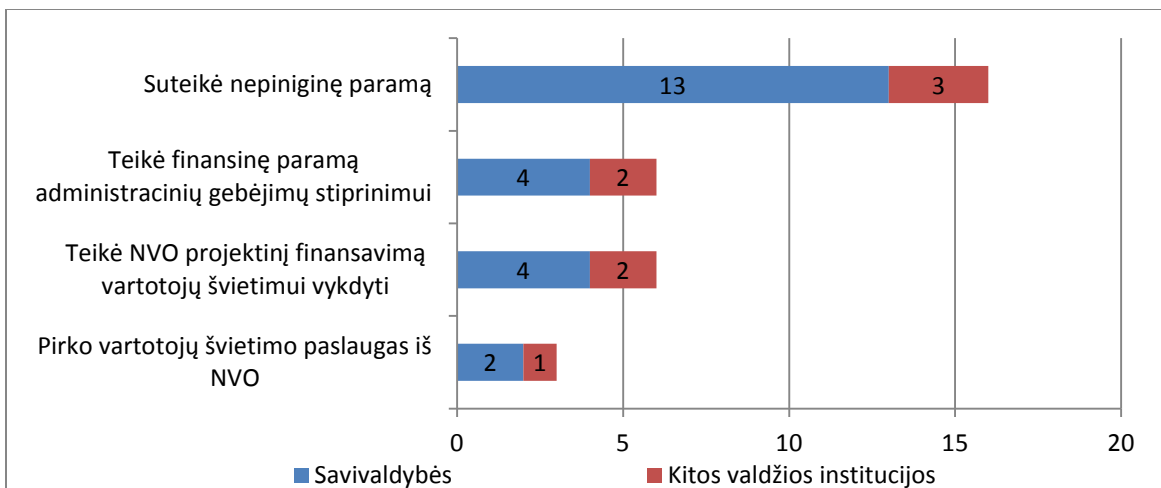
Bendradarbiaujantiems didmiesčių respondentams visos bendradarbiavimo formos procentiškai yra labiau būdingos nei kitų miestų respondentams, tai atspindima 8 paveiksle.

8 paveikslas. Respondentų bendradarbiavimo su nevyriausybinėmis organizacijomis vartotojų švietime būdai interesų atstovavimo srityje (pagal respondentų tipą. Apatinėje ašyje 100 proc. sudaro atitinkamai didmiesčiuose arba kituose miestuose įsikūrę respondentai, kurie nurodė nors viena forma bendradarbiaujantys su NVO vartotojų švietime).

3.2. Bendradarbiavimas finansinės bei kitos paramos teikime

Tyrimo metu respondentams buvo pateikti keturi bendradarbiavimo finansinės bei kitos paramos teikime būdai, matomi 10 paveiksle, taip pat palikta galimybė įrašyti trūkstamą būdą patiems. Bent vienu iš šios srities būdų vartotojų švietime su NVO bendradarbiavo 21 respondentas.

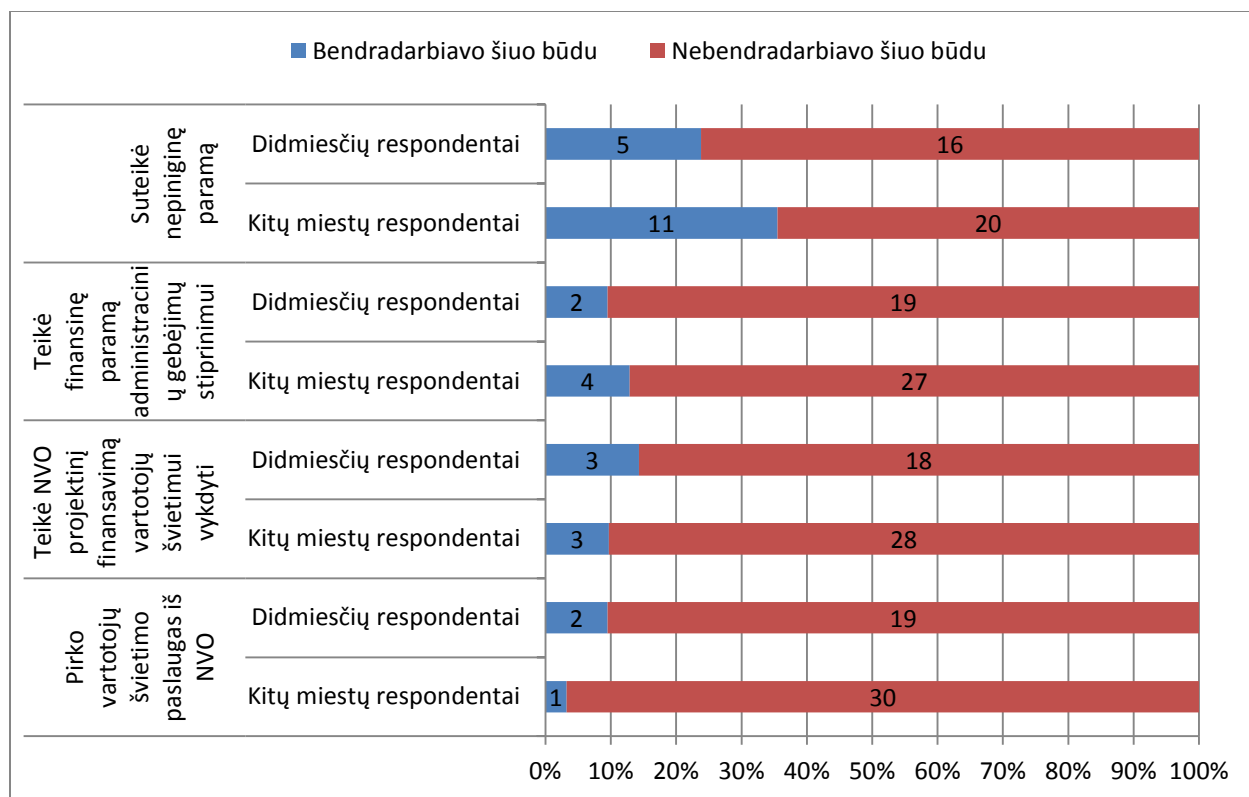
9 paveikslas. Respondentų bendradarbiavimo su nevyriausybinėmis organizacijomis vartotojų švietime būdai finansinės bei kitos paramos teikimo srityje (pagal respondentų tipą).

Nepiniginę paramą (patalpos, transportas, kt.) ženkliai dažniau nurodydavo teikiančios savivaldos institucijos (57 proc. bendradarbiaujančių savivaldų, 10 proc. kitų bendradarbiaujančių institucijų). Teikę nepiniginę paramą respondentai taip pat yra linkę suteikti vartotojų švietime dirbančioms NVO pagalbą užmezgant ryšius su kitomis organizacijomis (vidutinio stiprumo (0,401) statistiškai reikšminga koreliacija).

Pirkusios vartotojų švietimo paslaugas iš NVO nurodė Klaipėdos miesto ir Varėnos rajono savivaldybių administracijos, taip pat Lietuvos nacionalinis radijas ir televizija. Nė vienas respondentas nepasinaudojo galimybe įrašyti trūkstamą būdą.

Bendradarbiavimo teikiant finansinę paramą nurodė institucijų teritoriniai padaliniai, kurie nėra savarankiški juridiniai vienetai.

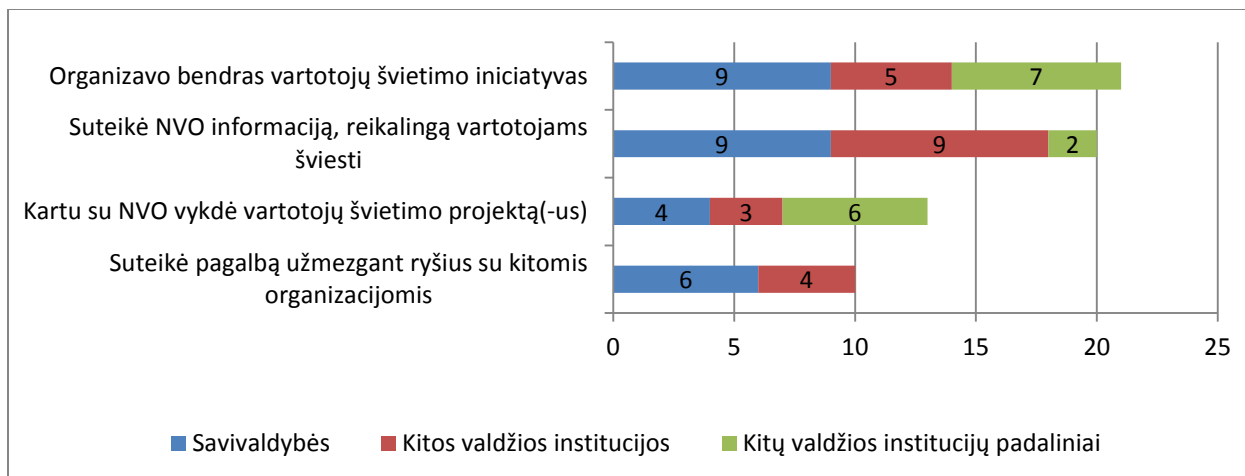
Nepiniginę paramą dažniau teikė institucijos, įsikūrusios ne didmiesčiuose (24 proc. didmiesčiuose, 35 proc. kituose miestuose). Kitais būdais paramos teikimo srityje buvo panašiu dažnumu bendradarbiaujama didmiesčiuose ir kituose miestuose.

10 paveikslas. Respondentų bendradarbiavimo su nevyriausybinėmis organizacijomis vartotojų švietime būdai paramos teikimo srityje (pagal respondentų tipą. Apatinėje ašyje 100 proc. sudaro atitinkamai didmiesčiuose arba kituose miestuose įsikūrę respondentai, kurie nurodė nors viena forma bendradarbiaujantys su nevyriausybinėmis organizacijomis vartotojų švietime).

3.3. Bendradarbiavimas kitomis formomis

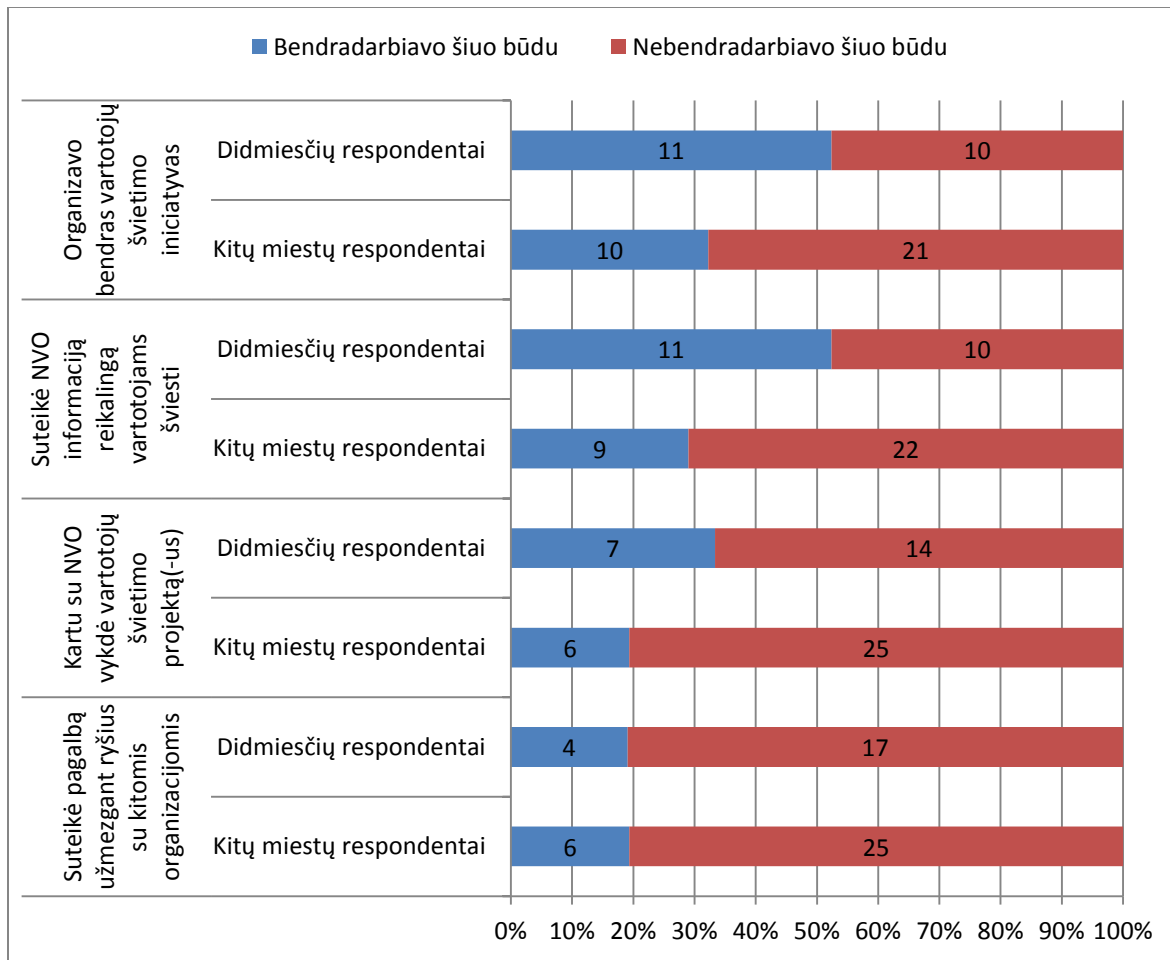
Tyrimo metu respondentams buvo pateiktos keturios bendradarbiavimo formos, kurios yra kitokios nei interesų atstovavimas ar finansinės bei kitos paramos teikimas, matomos 11 paveiksle, taip pat palikta galimybė įrašyti trūkstamą būdą patiems. Bent vienu iš šios srities būdų vartotojų švietime su NVO bendradarbiavo 39 respondentai. Populiariausi bendradarbiavimo būdai atsispindi 11 paveiksle.

11 paveikslas. Kiti respondentų bendradarbiavimo su NVO vartotojų švietime būdai (pagal respondentų tipą).

Bendrus vartotojų švietimo projektus su NVO dažniau vykdo institucijų teritoriniai padaliniai (40 proc. nuo bendradarbiaujančių, tuo tarpu savivaldybių – 26 proc., kitų institucijų – 21 proc.). Dviejų institucijų į anketos atvirą laukelį įrašyti du bendradarbiavimo būdai („Informuoja NVO apie rinkoje esančius ar galinčius į ją patekti pavojingus gaminius“ ir „Konsultacijos“) patenka į kitų galimų anketos pasirinkimų ribas.

Bendradarbiavimas trimis dažnesnėmis formomis labiau būdingas bendradarbiaujantiems respondentams iš didmiesčių, tuo tarpu pagalbos suteikimas užmezgant ryšius su kitomis organizacijomis toks pat dažnas ir didmiesčiuose, ir kituose miestuose (po 19 proc. nuo visų bendradarbiaujančių organizacijų).

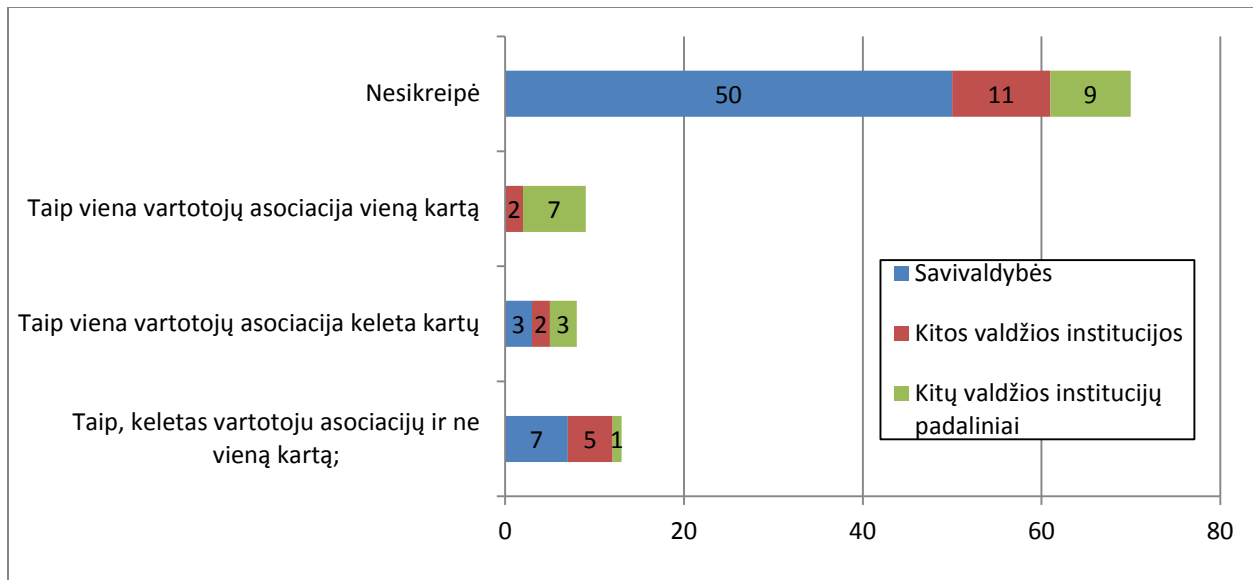

12 paveikslas. Respondentų bendradarbiavimo su nevyriausybinėmis organizacijomis vartotojų švietime kiti būdai (pagal respondentų tipą. Apatinėje ašyje 100 proc. sudaro atitinkamai didmiesčiuose arba kituose miestuose įsikūrę respondentai, kurie nurodė nors vieną formą bendradarbiaujantys su nevyriausybinėmis organizacijomis vartotojų švietime).

Dviejų institucijų į anketos atvirą laukelį įrašyti du bendradarbiavimo būdai („Informuoja NVO apie rinkoje esančius ar galinčius į ją patekti pavojingus gaminius“ ir „Konsultacijos“) patenka į kitų galimų anketos pasirinkimų ribas.

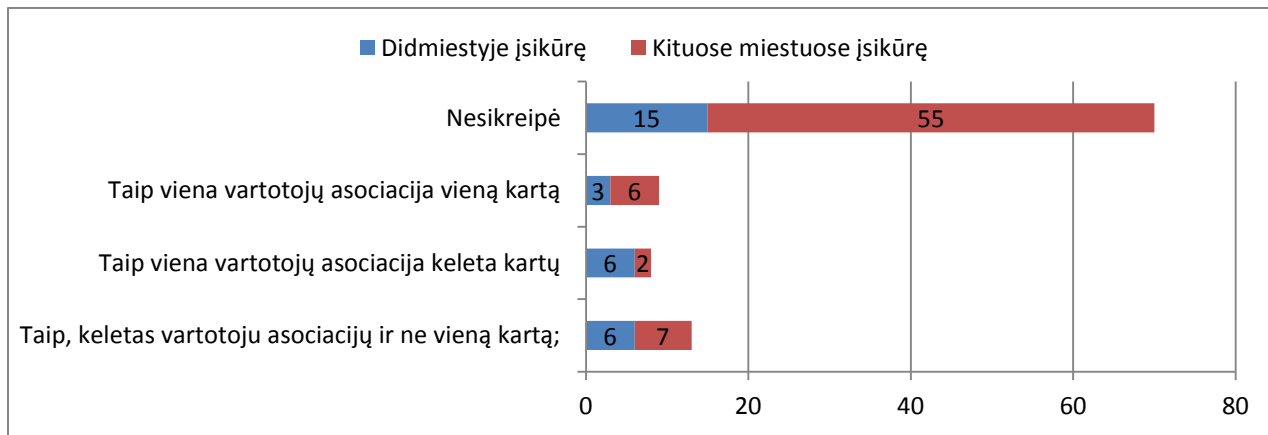
4. Vartotojų asociacijų kreipimasis į valdžios institucijas dėl bendrų veiklų vykdant vartotojų švietimą

Respondentų taip pat buvo teirautasi, ar į jų instituciją per paskutinius trejus metus kreipėsi vartotojų asociacijos dėl bendros veiklos, siekdamos vykdyti vartotojų švietimą. Atsakymai pasiskirstymas matomas 13 paveiksle.

13 paveikslas. Nevyriausybinių organizacijų kreipimasis į respondentus dėl bendrų veiklų vykdant vartotojų švietimą per pastaruosius trejus metus. (pagal respondentų tipą; į klausimą atsakė 100 iš 101 respondento, nurodyti skaičiai sutampa su procentais nuo visų atsakiusių į klausimą respondentų).

Iš viso 70 proc. respondentų nurodė, jog NVO į juos nesikreipė dėl bendros veiklos vartotojų švietime nei karto per paskutinius trejus metus. Savivaldybės dažniau nei kitos institucijos ir jų padaliniai nurodė, jog į jas dėl bendros veiklos vartotojų švietime kreiptasi nebuvo (taip nurodė 83 proc. savivaldybių, 50 proc. kitų respondentų).

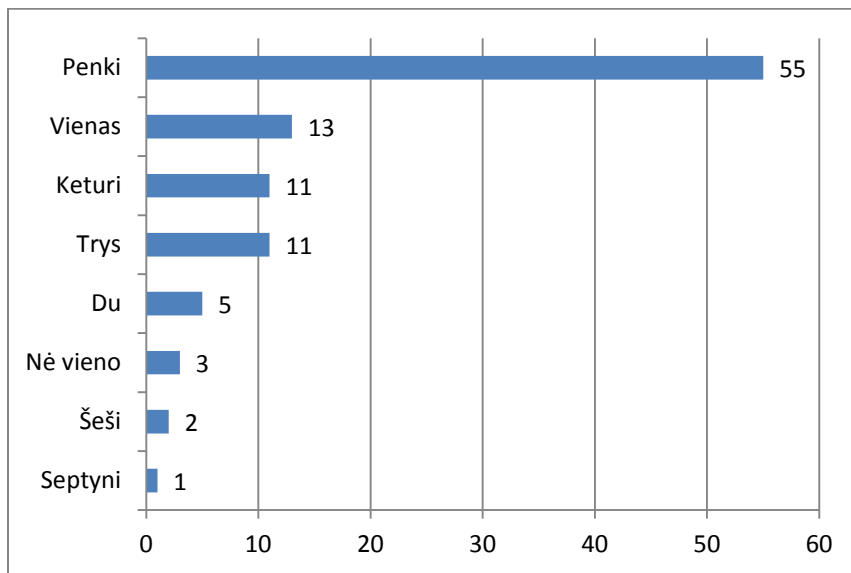

14 paveikslas. Nevyriausybinių organizacijų kreipimasis į respondentus dėl bendrų veiklų vykdant vartotojų švietimą per pastaruosius trejus metus. (pagal respondentų įsikūrimo vietą; į klausimą atsakė 100 iš 101 respondento).

Didesnė ne didmiesčiuose įsikūrusių respondentų nurodė, kad į juos kreiptasi nebuvo (50 proc. respondentų iš didmiesčių, 76 proc. respondentų iš kitų miestų nesulaukė NVO kreipimusi). Pastebėtina, kad 22 respondentai, kurie nurodė, jog per paskutinius tris metus į juos dėl vartotojų švietimo iš NVO pusės kreiptasi nebuvo, ankstesniame atsakyme nurodė bendradarbiaujantys su NVO vartotojų švietime.

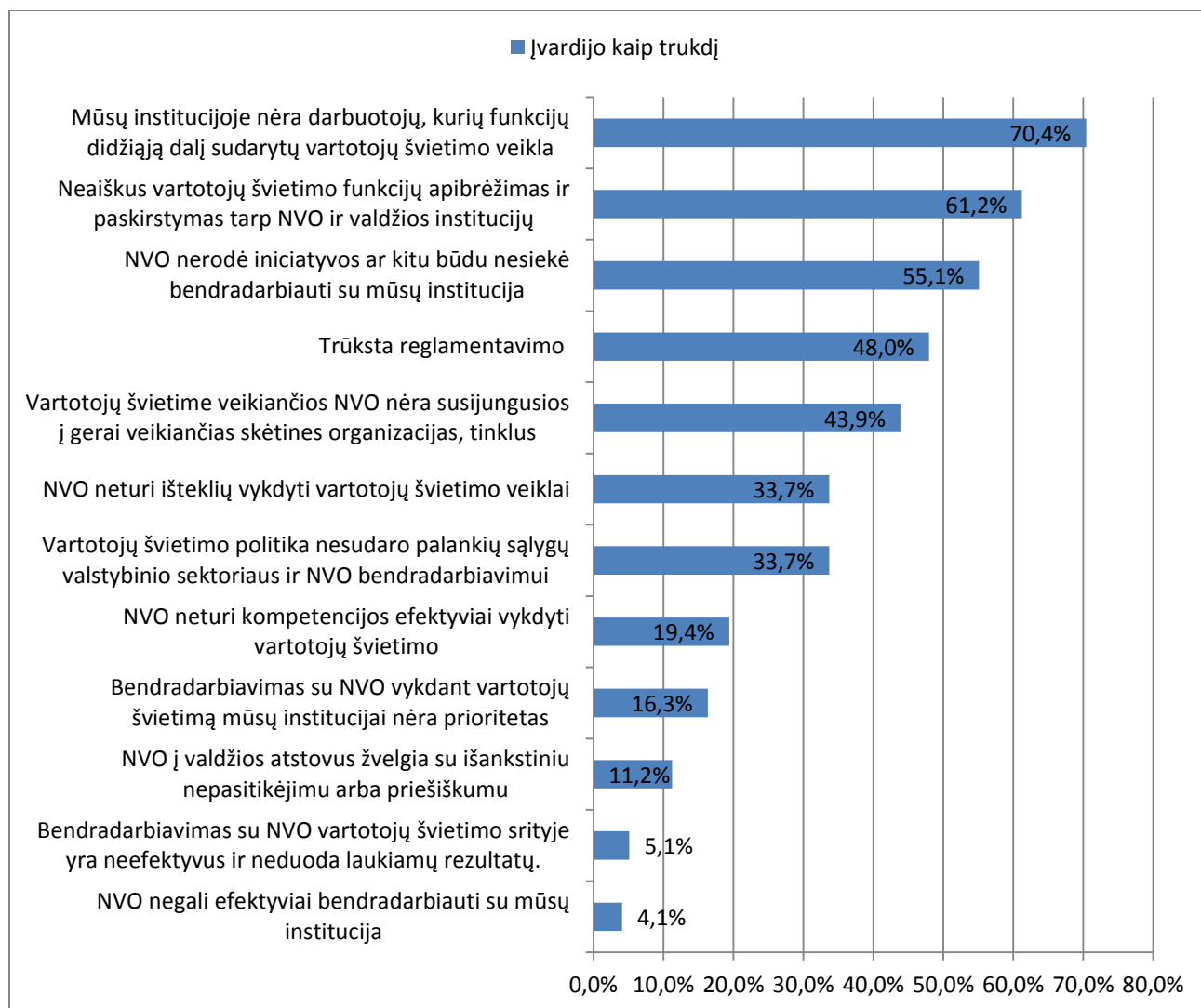
5. Trukdžiai valdžios institucijų ir nevyriausybinių organizacijų bendradarbiavimui vartotojų švietime

Tyrimo respondentų buvo paprašyta nurodyti, kokie veiksniai, jų manymu, trukdo bendradarbiavimui su NVO vartotojų švietime. Pateiktame sąrašė buvo galima žymėti iki penkių variantų. Atsakymuose respondentai nurodė nuo nulio iki septynių trukdžių. Didžioji dalis respondentų nurodė penkis trukdžius.

15 paveikslas. Nurodytas trukdžių bendradarbiavimui su nevyriausybinių organizacijomis vartotojų švietime skaičius (skaičius stulpelio dešinėje – tai kiekis respondentų, nurodžiusių tokį skaičių trukdžių).

Pagal respondentų atsakymus gautas trukdžių išsirikiavimas atvaizduotas 16 paveiksle.

16 paveikslas. Respondentų nurodyti trukdžiai bendradarbiavimui su nevyriausybinėmis organizacijomis vartotojų švietime. (atsakė 98 iš 101 respondento)

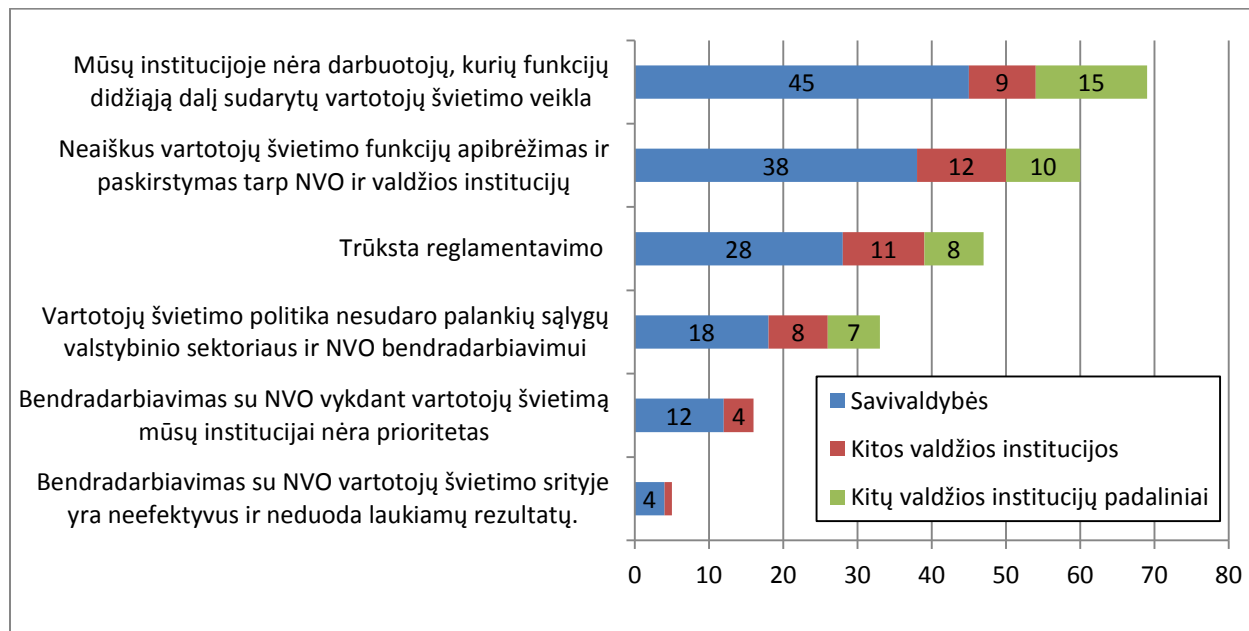
Trukdžiai, nurodyti daugiau nei pusės respondentų:

- Mūsų institucijoje nėra darbuotojų, kurių funkcijų didžiąją dalį sudarytų vartotojų švietimo veikla (70 proc.)
- Neaiškus vartotojų švietimo funkcijų apibrėžimas ir paskirstymas tarp NVO ir valdžios institucijų (61 proc.)
- NVO nerodė iniciatyvos ar kitu būdu nesiekė bendradarbiauti su mūsų institucija (55 proc.)

Dalis visų pažymėtų trukdžių susiję su valstybine švietimo politika, kita dalis – su nevyriausybinių organizacijų galimybėmis ir veikla.

5.1. Su vartotojų švietimo politika susiję bendradarbiavimo trukdžiai

Trukdžiais, susijusiais su vartotojų švietimo politikos turiniu ir jos įgyvendinimu, galima laikyti reglamentavimo trūkumą, palankių sąlygų bendradarbiavimui nesudarymą, darbuotojų, kurie dirbtų su vartotojų švietimu, trūkumą, bendradarbiavimo su NVO nebuvimą prioritetu, neaiškų vartotojų švietimo funkcijų apibrėžimą ir paskirstymą, bendradarbiavimo neefektyvumą. 17 paveikslas nurodo respondentų kiekį, įvardinusį šiuos trukdžius.

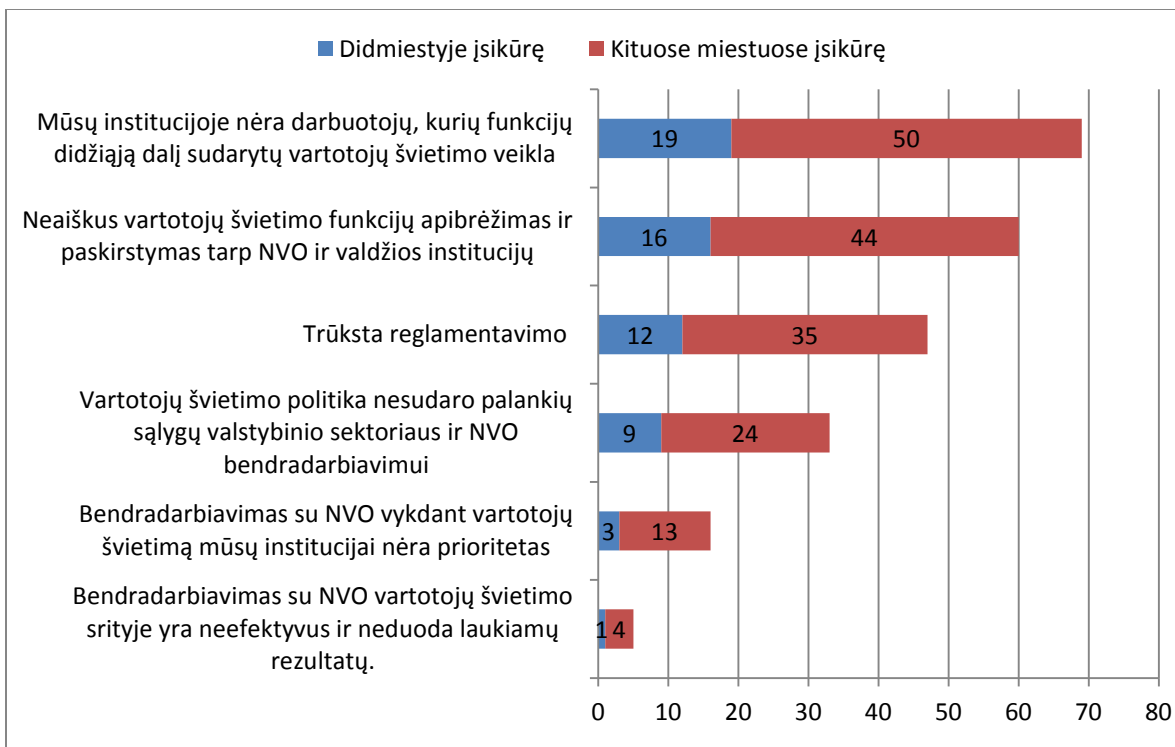

17 paveikslas. Respondentų nurodyti su vartotojų švietimo politika susiję trukdžiai bendradarbiavimui su nevyriausybinėmis organizacijomis vartotojų švietime (pagal respondentų tipą, atsakinėjo 98 iš 101 respondento).

Daugiau nei pusė respondentų kaip trukdžius įvardino tai, jog institucijoje nėra darbuotojo, kurio funkcijų didžiąją dalį sudarytų vartotojų švietimas (70 proc.) ir jog neaiškūs vartotojų švietimo funkcijų apibrėžimas ir paskirstymas tarp NVO ir valdžios institucijų (61 proc.). Abu šiuos trukdžius nurodo didesnė proporcija savivaldybių nei kitų respondentų. Tuo tarpu tai, jog vartotojų švietimo politika nesudaro palankių sąlygų valstybinio sektoriaus ir NVO bendradarbiavimui, kiek dažniau laikoma trukdžiu kitų institucijų ir jų padalinių tarpe.

Pažymėtina tai, jog finansinę arba kitą paramą teikusios institucijos linksta pritarti teiginiui, jog bendradarbiavimas su NVO vartotojų švietime yra neefektyvus ir neduoda laukiamų rezultatų (vidutinio stiprumo (0,333) statistiškai reikšminga koreliacija).

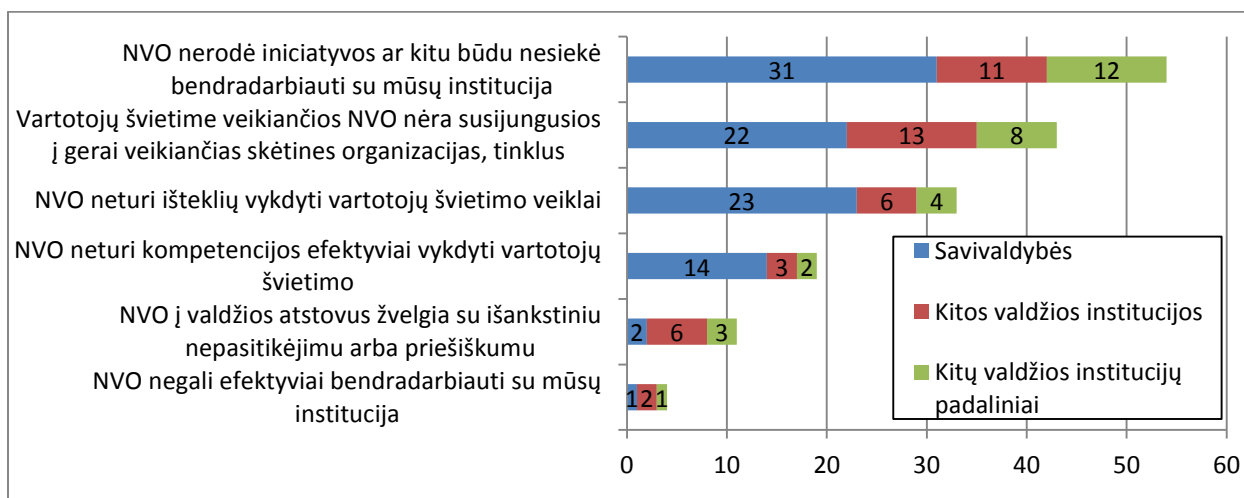
Žymėti su vartotojų švietimo politika susijusius trukdžius apskritai buvo būdingiau ne didmiesčiuose įsikūrusiems respondentams.

18 paveikslas. Respondentų nurodyti su vartotojų švietimo politika susiję trukdžiai bendradarbiavimui su nevyriausybinėmis organizacijomis vartotojų švietime (pagal respondentų įsikūrimo vietą. Atsakinėjo 98 iš 101 respondento).

5.2. Su nevyriausybinių organizacijų veikla susiję bendradarbiavimo trukdžiai

Trukdžiais, susijusiais su nevyriausybinių organizacijų veikla, galima laikyti NVO iniciatyvos, išteklių, kompetencijos trūkumą, NVO negebėjimą efektyviai bendradarbiauti bei išankstinį nepasitikėjimą valdžios institucijomis, NVO veiklos nekoncentruotumą (skėtinių organizacijų, tinklų trūkumą). 19 paveikslas nurodo respondentų kiekį, įvardinusį šiuos trukdžius.

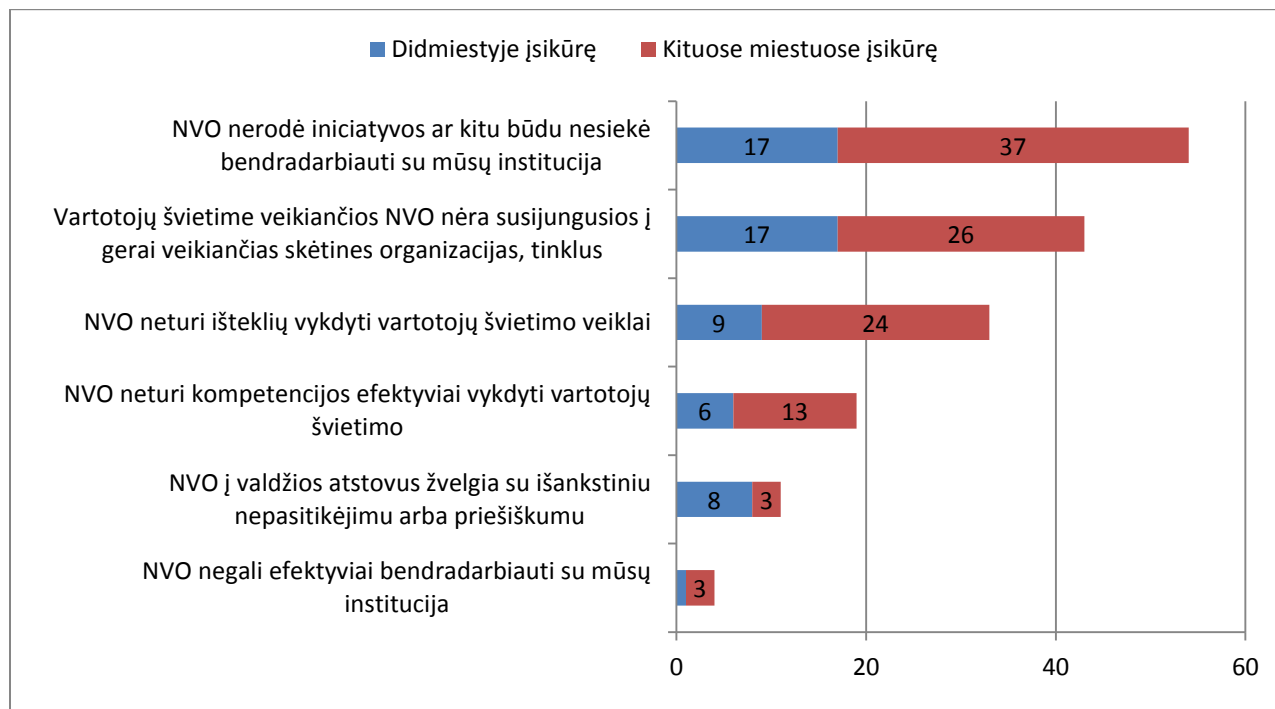

19 paveikslas. Respondentų nurodyti su nevyriausybinių organizacijų veikla susiję trukdžiai bendradarbiavimui su nevyriausybėmis organizacijomis vartotojų švietime (pagal respondentų tipą, atsakinėjo 98 iš 101 respondento).

Išanalizavus rezultatus pažymėtina, jog egzistuoja statistiškai reikšminga vidutinio stiprumo koreliacija (0,310), rodanti, jog vartotojų švietime su NVO bendradarbiaujančios institucijos dažniau kaip trukdį nurodo tai, jog NVO nerodo iniciatyvos bendradarbiauti. Iš dvidešimties organizacijų, kurios ir nurodė bendradarbiaujančios vartotojų švietime, ir mato NVO neinicatyvumą kaip trukdį, devynios nurodo per pastaruosius trejus metus nesulaukusios nė vieno NVO kreipimosi dėl bendros veiklos, dar keturios sulaukė tik vieno tokio kreipimosi.

Taip pat nustatyta, jog bendradarbiavimo su NVO patirties vartotojų švietime turinčios institucijos rečiau linkusios manyti, jog NVO atstovai į valdžios atstovus žvelgia su išankstiniu nepasitikėjimu arba priešišku (silpna (-0,276) statistiškai reikšminga koreliacija). Tačiau su šiuo teiginiu labiau linkusios sutikti didmiesčiuose įsikūrusios institucijos (vidutinio stiprumo (0,319) statistiškai reikšminga koreliacija). Apskritai, su NVO veikla susijusių trukdžių įvardinimas buvo panašus didmiesčiuose ir kituose miestuose, išskyrus teiginį, jog „NVO atstovai į valdžios atstovus žvelgia su išankstiniu nepasitikėjimu arba priešišku“ (žr. Paveikslą 20).

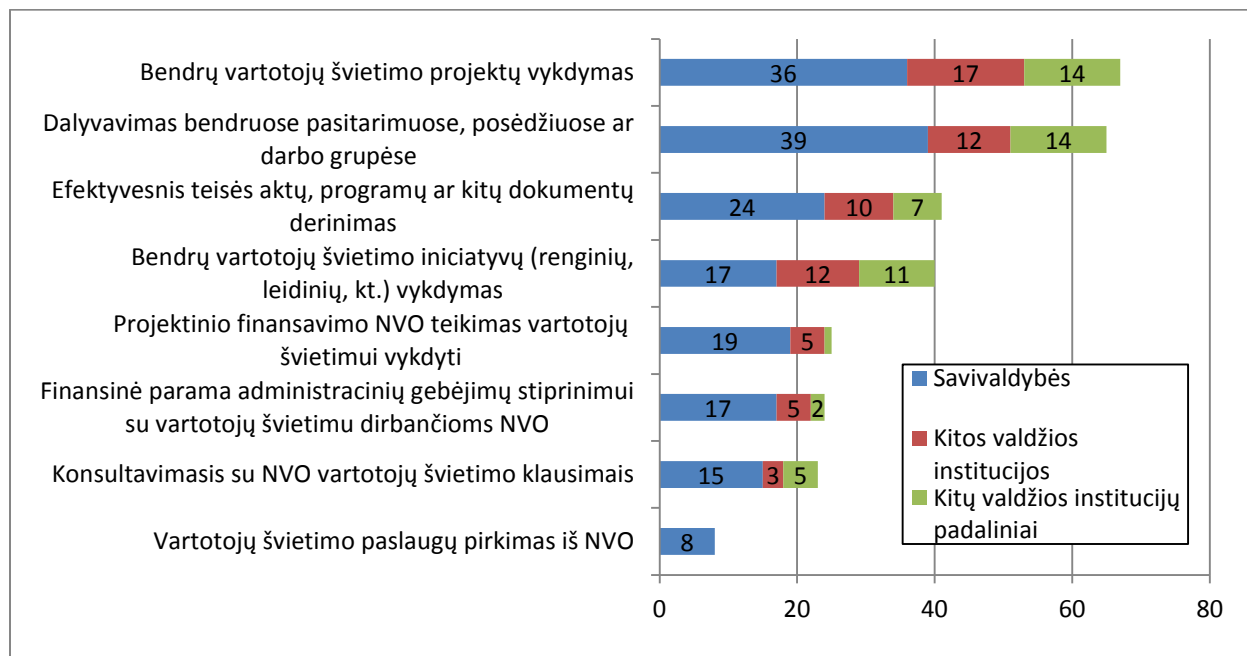
Galiausiai, institucijos, kurios pažymėjo, jog NVO neturi kompetencijos efektyviai vykdyti vartotojų švietimo, dažnai kartu įvardindavo ir tai, jog NVO neturi išteklių šios veiklos vykdymui (vidutinė (0,367) statistiškai reikšminga koreliacija). O finansinę arba kitą paramą teikusios organizacijos linksta nepritari teiginiui, jog NVO nerodė iniciatyvos ir nesiekė bendradarbiauti (vidutinio stiprumo (-0,305) statistiškai reikšminga koreliacija).

20 paveikslas. Respondentų nurodyti su nevyriausybių organizacijų veikla susiję trukdžiai bendradarbiavimui su nevyriausybinių organizacijomis vartotojų švietime (pagal respondentų įsikūrimo vietą. Atsakė 98 iš 101 respondentų).

6. Būdai įveikti trukdžius bendradarbiavimui vartotojų švietime

Tyrimo respondentų buvo paprašyta pažymėti bendradarbiavimo su NVO vartotojų švietime formas, kurios, jų nuomone, leistų pagerinti valstybės vykdomą vartotojų švietimo politiką. 21 paveikslas rodo, kaip dažnai šias formas rinkosi žymėti respondentai.

21 paveikslas. Bendradarbiavimo su nevyriausybinėmis organizacijomis formos, kurios leistų pagerinti valstybės vykdomą vartotojų švietimo politiką (pagal respondentų tipą; į klausimą atsakė 100 iš 101 respondento).

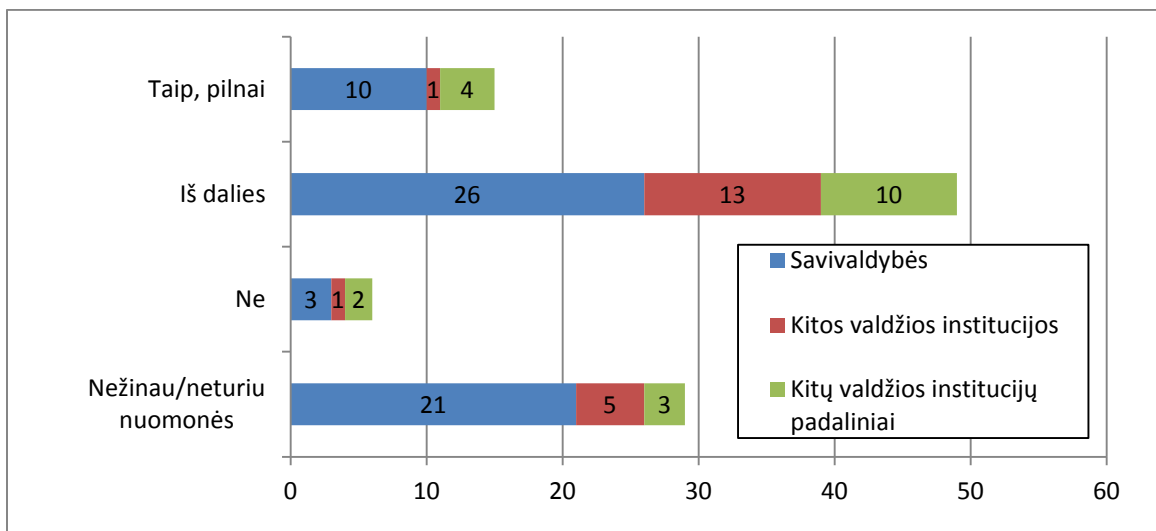
Populiariausios formos, sulaukusios virš pusės respondentų pritarimo, yra bendrų vartotojų švietimo projektų vykdymas (pažymėjo 67 proc. atsakiusių respondentų) ir dalyvavimas bendruose pasitarimuose, posėdžiuose ar darbo grupėse (pažymėjo 65 proc. atsakiusių respondentų).

Savivaldybės labiau nei kiti respondentai buvo linkusios siūlyti projektinį finansavimą vartotojų švietimui per NVO vykdyti, tuo tarpu kitos institucijos ir jų padaliniai dažniau nei savivaldybės siūlė rinktis bendrų vartotojų švietimo projektų ir bendrų vartotojų švietimo iniciatyvų vykdymą.

Verta pastebėti, kad projektinės paramos NVO teikimą kaip bendradarbiavimo formą, leisiančią pagerinti vartotojų švietimo politiką Lietuvoje, dažniau įvardindavo institucijos, kurios pačios teikia finansinę paramą su vartotojų švietimu dirbančių NVO administracinių gebėjimų stiprinimui arba teikia joms nefinansinę pagalbą (silpnos (0,244 ir 0,254) statistiškai reikšmingos koreliacijos). Respondentai, kurie kaip trukdį bendradarbiavimui įvardino nepakankamus NVO išteklius, buvo linkę pažymėti, jog vartotojų švietimo politiką pagerintų finansinė parama vartotojų švietime dirbančių NVO administracinių gebėjimų stiprinimui (vidutinio stiprumo (0,405) statistiškai reikšminga koreliacija). Respondentai, kurie kaip trukdį nurodė reglamentavimo trūkumą, linko siūlyti efektyvesnį teisės aktų, programų ar kitų dokumentų derinimą (vidutinio stiprumo (0,303) statistiškai patikima koreliacija).

7. Valdžios institucijų nuomonė apie nevyriausybinių organizacijų vaidmenį vykdamas vartotojų švietimą

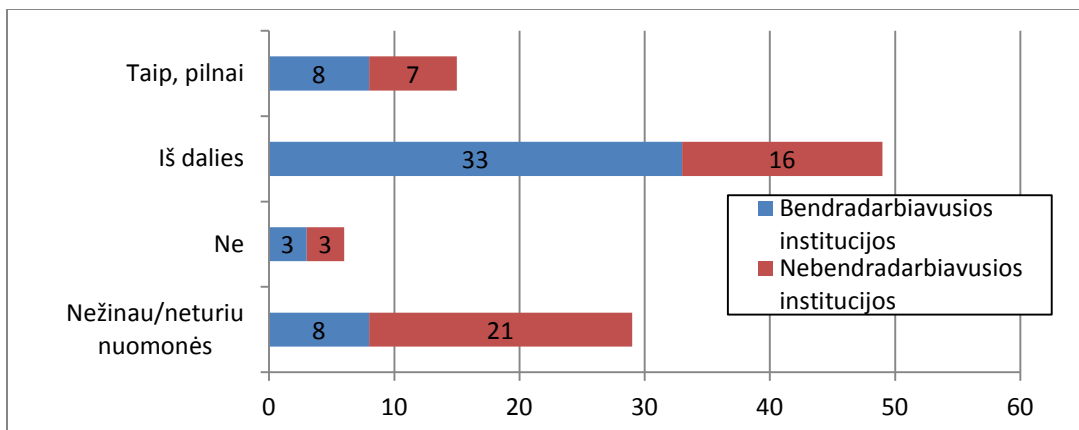
Respondentų teirautasi, ar, jų nuomone, šiuo metu įgyvendinama Valstybinėje vartotojų teisių apsaugos 2011-2014 metų strategijoje įrašyta nuostata, jog „[v]artotojų švietimas yra ta vartotojų teisių apsaugos dalis, kurioje pagrindinis vaidmuo turi atitekti vartotojų asociacijoms“.

22 paveikslas. Nuomonė apie nuostatos, jog „[v]artotojų švietimas yra ta vartotojų teisių apsaugos dalis, kurioje pagrindinis vaidmuo turi atitekti vartotojų asociacijoms“, įgyvendinimą. Į klausimą atsakė 99 iš 101 respondento.

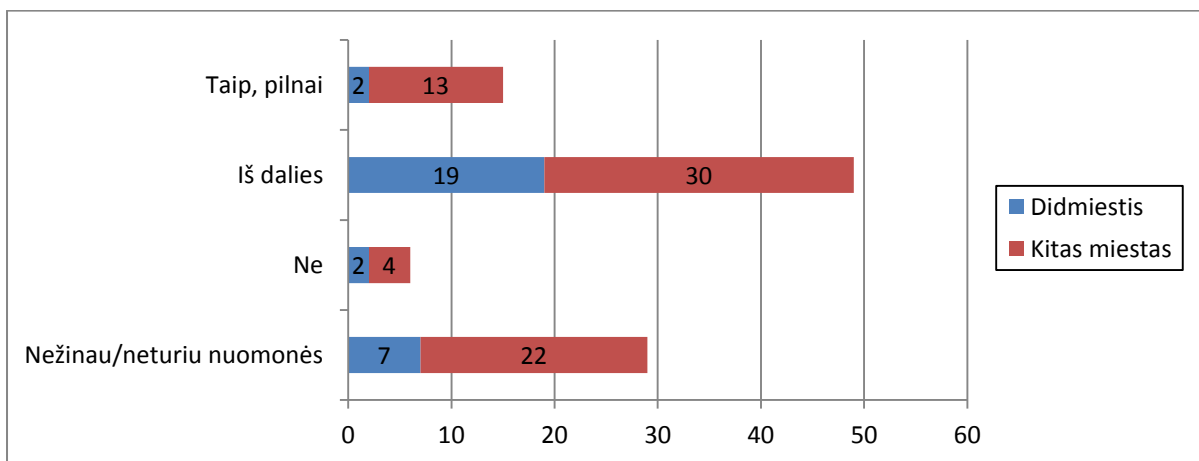
Atsakiusiųjų, jog ši nuostata yra įgyvendinama pilnai arba iš dalies, respondentų dalis sudarė beveik du trečdalius (64,5 proc.), iš jų lygiai 50 proc. atsakiusiųjų nurodė, jog nuostata įgyvendinama iš dalies. Proporcingai didesnė dalis savivaldybių (21 iš 58 atsakiusiųjų; 36 proc.) nežinojo arba neturėjo nuomonės apie tai, ar šį nuostata yra įgyvendinama, lyginant su kitomis institucijomis (24 proc.) ar jų teritoriniais padaliniais (15 proc.).

Pažymėtina, jog tiek su NVO vartotojų švietime bendradarbiavę, tiek nebendradarbiavę respondentai vienodai dažnai rinkosi „Taip, pilnai“ arba „Ne“ variantus, tačiau variantas „Iš dalies“ daug dažniau buvo pasirinktas bendradarbiavimo patirties turinčių institucijų (nustatyta silpna statistiškai reikšminga koreliacija tarp bendradarbiavimo ir teigiamo atsakymo).

23 paveikslas. Nuomonė apie nuostatas, jog „[v]artotojų švietimas yra ta vartotojų teisių apsaugos dalis, kurioje pagrindinis vaidmuo turi atitekti vartotojų asociacijoms“, įgyvendinimą (pagal tai, ar respondentas bendradarbiauja su nevyriausybinėmis organizacijomis vartotojų švietime). Į klausimą atsakė 99 iš 101 respondento.

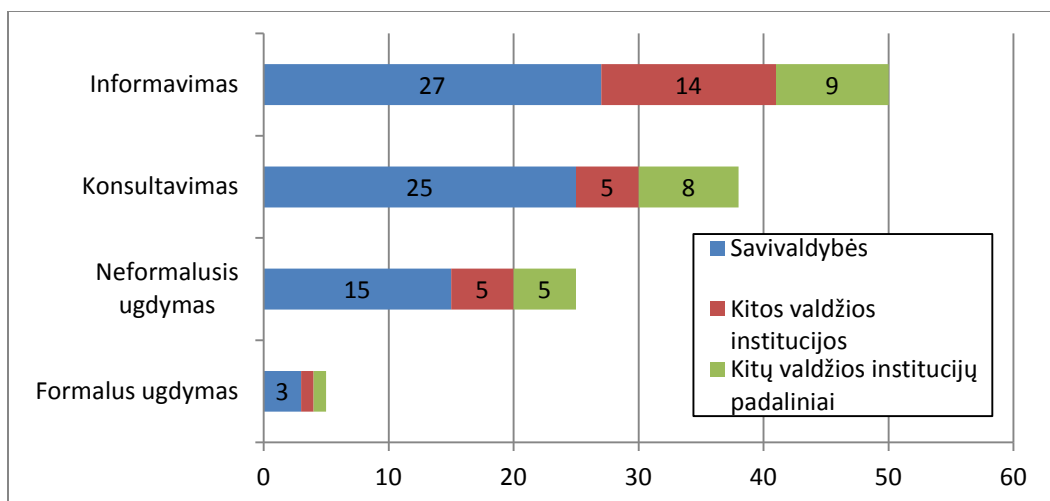
Atsakymus „Taip, pilnai“ ir „Nežinau/neturiu nuomonės“ proporcingai dažniau rinkosi ne didmiesčiuose įsikūrę respondentai, o variantą „Iš dalies“ – didmiesčiuose įsikūrusieji.

24 paveikslas. Nuomonė apie nuostatas, jog „[v]artotojų švietimas yra ta vartotojų teisių apsaugos dalis, kurioje pagrindinis vaidmuo turi atitekti vartotojų asociacijoms“, įgyvendinimą (pagal respondentų įsikūrimo vietą). Į klausimą atsakė 99 iš 101 respondento.

Respondentų taip pat buvo teirautasi, kurioje iš vartotojų švietimo sričių, jų nuomone, galėtų labiausiai pasireikšti NVO, šviečiančios vartotojus.

Daugiausiai respondentų nurodė, jog NVO, dirbančios vartotojų švietime, geriausiai gali pasireikšti vartotojų informavime (50 proc.). Savivaldybės dažniau nei kiti respondentai nurodė konsultavimą (42 proc. savivaldybių, 32 proc. kitų), tuo tarpu kitos institucijos ir jų padaliniai dažniau minėjo informavimą (45 proc. savivaldybių, 63 proc. kitų respondentų).

25 paveikslas. Vartotojų švietimo dalys, kuriuose, anot respondentų, galėtų labiausiai pasireikšti vartotojus šviečiančios nevyriausybines organizacijos (atsakymai pagal respondentų tipą. Į klausimą atsakė 100 iš 101 respondento. Kai kurie žymėjo daugiau nei vieną variantą).

8. Papildomi respondentų pateikti komentarai ir pastabos

Pildomos apklausos gale respondentams buvo palikta galimybė įrašyti savo komentarus, pastabas. Iš 101 respondento šia galimybe pasinaudojo 13 respondentų. Iš jų septyni nebendradarbiavo su NVO vartotojų švietime, šeši – bendradarbiavo.

Kai kurie respondentai komentaruose tiksliai nurodė, su kuo bendradarbiavo vartotojų švietime. Du respondentai nurodė bendradarbiaujantys su Europos vartotojų centru. Vis tik reikėtų pastebėti, jog Europos vartotojų centras nėra nevyriausybine organizacija, kaip ir kolegija, su kuria vienas respondentas nurodė bendradarbiaujantis. Komentaruose taip pat buvo minimos Lietuvos šilumos tiekėjų asociacija, Lietuvos energetikų asociacija, Lietuvos dujų asociacija.

Dalis komentarų koncentravosi į sąlygų bendradarbiavimui neturėjimo klausimus: rašyta apie etato vartotojų švietimui trūkumą ir didelius institucijos darbo krūvius, netinkamą vartotojų švietimo reglamentavimą, kt.

Kai kurie respondentai komentaruose aprašė galimybes, kurias jie sukuria vartotojų švietime: turi tam priskyrę darbutoją, teikia NVO aktualią informaciją vartotojų švietimui, kviečia dalyvauti posėdžiuose, darbo grupėse, t.t. Vienas respondentas rašė apie tai, jog NVO trūksta ekspertinės bazės, nuoseklios veiklos, dėl to bendradarbiavimas su institucijomis galėtų padėti NVO geriau veikti vartotojų švietime.

9. Išvados

Atliekant sociologinę valdžios institucijų apklausą siekta nustatyti trukdžius, kurie valdžios institucijoms ir nevyriausybinėms organizacijoms Lietuvoje užkerta kelią bendradarbiauti vykdant vartotojų švietimo politiką. Iš viso išanalizuoti 101 respondento atsiųsti atsakymai į tyrėjų sudarytos anketos klausimus.

Apklaustos rezultatų analizė parodė, kad Lietuvoje vartotojų švietimu užsiimančių NVO ir valdžios institucijų bendradarbiavimas nėra išplėtotas. Tai sąlygoja, visų pirma, nepakankamai išplėtotą teisinę aplinką, antra, bendradarbiavimo tradicijų nebuvimas, iniciatyvumo trūkumas. Be to, aptariant šią problematiką, svarbūs ir visapusiško NVO įgalinimo veiksniai.

1. Valdžios institucijų požiūris į bendradarbiavimą su nevyriausybinėmis organizacijomis.
 - Tik 1 iš 7 respondentų (15 proc.) sutinka su teiginiu, kad Valstybinėje vartotojų teisių apsaugos 2011-2014 m. strategijoje įrašyta nuostata, jog „[v]artotojų švietimas yra ta vartotojų teisių apsaugos dalis, kurioje pagrindinis vaidmuo turi atitekti vartotojų asociacijoms“, šiuo metu yra įgyvendinama pilnai. Pusė respondentų mano, kad ji įgyvendinama „iš dalies“. Su NVO vartotojų švietime bendradarbiavimo patirties turintys respondentai dažniau nei tokios patirties neturintieji žymėdavo variantą „iš dalies“.
 - Pusė respondentų mano, kad NVO, dirbančios vartotojų švietime, geriausiai gali pasireikšti informuojant vartotojus, daugiau nei trečdalis – konsultuojant vartotojus.
2. Valdžios institucijų ir nevyriausybinių organizacijų bendradarbiavimo vartotojų švietime būdai.
 - Truputį daugiau nei pusė apklaustų respondentų, turinčių LR vartotojų teisių apsaugos įstatymo numatytų atsakomybių vartotojų teisių apsaugoje, bendradarbiauja su NVO vartotojų švietime.
 - Savivaldybių administracijos rečiau bendradarbiauja su NVO vartotojų švietime nei kitos institucijos ar VMVT ir VNMPI teritoriniai padaliniai. Taip pat didmiesčiuose įsikūrę respondentai labiau linkę bendradarbiauti su NVO vartotojų švietime nei respondentai iš kitų miestų.
 - Absoliuti dauguma vartotojų švietime su NVO bendradarbiavusių respondentų tai darė interesų derinimo srityje, kiek mažiau nei pusė bendradarbiavusiųjų – finansinės ir kitos paramos teikime, dar trys ketvirtadaliai – kitokiais būdais.
 - Dažniausiai pasitaikęs bendradarbiavimo būdas – dalyvauti bendruose pasitarimuose, posėdžiuose ar darbo grupėse. Jis dažniau būdingas savivaldybėms, tuo tarpu kiti respondentai dažniau nei savivaldybės teikia konsultacijas nevyriausybinėms organizacijoms vartotojų švietimo klausimais.
 - Finansinę ar kitą paramą koku nors būdu vartotojų švietimu užsiimančioms NVO teikė penktadalis visų tyrimo respondentų. Nepiniginę paramą vartotojų švietimu užsiimančioms NVO suteikti buvo labiau linkusios savivaldybės ir ne didmiesčiuose įsikūrę respondentai.
3. Trukdžiai, kylantys valstybės institucijų ir nevyriausybinių organizacijų bendradarbiavimui vartotojų švietime.

- Trys pagrindiniai respondentų nurodyti trukdžiai valdžios institucijų ir nevyriausybinių organizacijų bendradarbiavimui vartotojų švietime yra šie:
 - Institucijoje nėra darbuotojų, kurių funkcijų didžiąją dalį sudarytų vartotojų švietimo veikla;
 - Neaiškus vartotojų švietimo funkcijų apibrėžimas ir paskirstymas tarp NVO ir valdžios institucijų;
 - NVO nerodo iniciatyvos ar kitu būdu nesiekia bendradarbiauti.
 - Kiekvieną šių trukdžių nurodė daugiau nei pusė respondentų. Pirmus du trukdžius dažniau nurodo savivaldybės, trečią – kitos valdžios institucijos ir jų padaliniai.
 - Ne didmiesčiuose įsikūrę respondentai, kurie rečiau bendradarbiaudavo su NVO vartotojų švietime, linko dažniau nurodyti trukdžius, siejamus su vartotojų švietimo politika ir jos vykdymu.
 - Septyni iš dešimties respondentų nurodė, jog per paskutinius trejus metus vartotojų asociacijos į juos nesikreipė dėl bendros veiklos vartotojų švietime. Tai dažniau nurodydavo savivaldybės nei kitos institucijos ar kitų institucijų padaliniai.
4. Valdžios institucijų nuomonė apie tai, kas galėtų sumažinti trukdžius, kylančius valstybės institucijų ir nevyriausybinių organizacijų bendradarbiavimui vartotojų švietime.
- Respondentų daugumos įvardintos bendradarbiavimo formos, kurios, jų nuomone, leistų pagerinti valstybės vykdomą vartotojų švietimo politiką, yra:
 - Bendrų vartotojų švietimo projektų vykdymas;
 - Dalyvavimas bendruose pasitarimuose, posėdžiuose ar darbo grupėse.
 - Savivaldybės buvo linkusios siūlyti projektinį finansavimą vartotojų švietimui per NVO vykdyti, tuo tarpu kitos institucijos ir jų padaliniai dažniau už savivaldybes siūlė rinktis bendrų vartotojų švietimo projektų ir bendrų vartotojų švietimo iniciatyvų vykdymą.
 - Projektinę paramą NVO kaip būdą pagerinti valstybės vykdomą vartotojų švietimo politiką dažniau įvardindavo institucijos, kurios pačios teikia finansinę paramą su vartotojų švietimu dirbančių NVO administracinių gebėjimų stiprinimui arba teikia joms nefinansinę pagalbą.
 - Respondentai, kaip trukdį bendradarbiavimui įvardinę nepakankamus NVO išteklius, buvo linkę pažymėti, jog vartotojų švietimo politiką pagerintų finansinė parama vartotojų švietime dirbančių NVO administracinių gebėjimų stiprinimui.
 - Respondentai, kurie kaip trukdį nurodė reglamentavimo trūkumą, linko siūlyti efektyvesnį teisės aktų, programų ar kitų dokumentų derinimą.

Pagal tyrimo išvadas formuluotinos rekomendacijos:

- Reglamentuoti valstybės ir savivaldybių institucijų bei vartotojų švietimu užsiimančių NVO bendradarbiavimą apibrėžiant konkrečius bendradarbiavimo uždavinius bei akcentuojant Lietuvos vartotojų interesų prioritetus;
- Sukurti organizacines prielaidas, skatinančias bendradarbiavimą (subalansuoti valstybės ir savivaldybių institucijų funkcijas, teises ir pareigas, apibrėžiant bendradarbiavimą jų

(įstatuose/nuostatose), bendradarbiavimui abipusiškai įgalinti valdžios institucijas ir vartotojų švietimu užsiimančias NVO;

- Kurti formatą bendradarbiavimo vartotojų švietime gerųjų praktikų paieškai ir populiarinimui, naujų bendradarbiavimo būdų siūlymui ir bandymui.

Priedai

1. Priedas. Respondentų sąrašas

Nr	Pavadinimas	Adresas	Pašto kodas	Telefonas
Kitos valdžios institucijos				
1.	Valstybinė vartotojų teisių apsaugos tarnyba	Vilniaus g. 25, Vilnius	LT-01402	(8 5) 262 6751
2.	Švietimo ir mokslo ministerija	A.Volano g. 2, Vilnius	LT-01516	(8 5) 219 1190
3.	Teisingumo ministerija	Gedimino pr. 30, Vilnius	LT-01104	(8 5) 266 29 81
4.	Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnyba	Algirdo g. 27A, Vilnius	LT-03219	(8 5) 210 5633
5.	Lietuvos bankas	Totorių g. 4, Vilnius	LT-01121	(8 5) 268 0029
6.	Valstybinė energetikos inspekcija prie Ūkio ministerijos	Algirdo g. 27, Vilnius	LT-03219	8 5 263 6006
7.	Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija	Verkių g. 25C, Vilnius	LT-08223	8 5 2135166
8.	Valstybinė ne maisto produktų inspekcija prie Ūkio ministerijos	Gedimino pr. 38, Vilnius	LT-01104	8 706 64 950
9.	Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba	Siesikų g. 19, Vilnius.	LT-07170	(8 5) 240 4361
10.	Sveikatos apsaugos ministerija	Vilniaus g. 33, Vilnius	LT-01506	(8 5) 268 5110
11.	Vilniaus visuomenės sveikatos centras	Kalvarijų g. 153, Vilnius	LT–08221	(8 5) 264 9678
12.	Kauno visuomenės sveikatos centras	K. Petrausko g. 24, Kaunas	LT–44156	(8 37) 33 1688
13.	Klaipėdos visuomenės sveikatos centras	Liepų g. 17, Klaipėda	LT–92138	(8 46) 41 0334

14.	Šiaulių visuomenės sveikatos centras	Vilniaus g. 229, Šiauliai	LT-76342	(8 41) 59 6373
15.	Panevėžio visuomenės sveikatos centras	Respublikos g. 13, Panevėžys	LT-35185	(8 45) 46 1081
16.	Alytaus visuomenės sveikatos centras	Savanorių g. 4, Alytus	LT-62142	(8 315) 51 182
17.	Marijampolės visuomenės sveikatos centras	A. Valaičio g. 2, Marijampolė	LT-68176	(8~343) 91 315
18.	Tauragės visuomenės sveikatos centras	Prezidento g. 38, Tauragė	LT-72253	(8 446) 61 167
19.	Telšių visuomenės sveikatos centras	J.Biliūno g. 3, Telšiai	LT-87317	(8 444) 47276
20.	Utenos visuomenės sveikatos centras	S.Dariaus ir S.Girėno g. 12, Utena	LT-28240	(8 389) 61 941
21.	Lietuvos nacionalinis radijas ir televizija	S. Konarskio 49, Vilnius	LT-03123	(8 5) 236 32 09
Kitų valdžios institucijų teritoriniai padaliniai				
22.	Valstybinė ne maisto produktų inspekcija prie Ūkio ministerijos, Vilniaus skyrius	S. Dariaus ir S. Girėno g. 23, Vilnius	LT-02189	(8 5) 216 5114
23.	Valstybinė ne maisto produktų inspekcija prie Ūkio ministerijos, Alytaus poskyris	Vilniaus g. 21, Alytus	LT-62112	(8 315) 52 200
24.	Valstybinė ne maisto produktų inspekcija prie Ūkio ministerijos, Kauno skyrius	Gedimino g. 45, Kaunas	LT-44239	(8 37) 227 401
25.	Valstybinė ne maisto produktų inspekcija prie Ūkio ministerijos, Marijampolės poskyris	Sietyno g. 15, Marijampolė	LT-68290	(8 343) 51 362
26.	Valstybinė ne maisto produktų inspekcija prie Ūkio ministerijos, Klaipėdos skyrius	Taikos pr. 28, Klaipėda	LT-91220	(8 46) 485 347

27.	Valstybinė ne maisto produktų inspekcija prie Ūkio ministerijos, Tauragės poskyris	Vasario 16-osios g. 6-112, Tauragė	LT-72258	(8 446) 61 774
28.	Valstybinė ne maisto produktų inspekcija prie Ūkio ministerijos, Šiaulių skyrius	A.Mickeviciaus g. 34, Šiauliai	LT-77168	(8 41) 436 486
29.	Valstybinė ne maisto produktų inspekcija prie Ūkio ministerijos, Telšių poskyris	Respublikos g. 32, Telšiai	LT-8733	(8 444) 52 149
30.	Valstybinė ne maisto produktų inspekcija prie Ūkio ministerijos, Panevėžio skyrius	Respublikos g. 38, Panevėžys	LT-35173	(8 45) 581 197
31.	Valstybinė ne maisto produktų inspekcija prie Ūkio ministerijos, Utenos poskyris	Utenio a. 8, Utena	LT-28242	(8 389) 52 927
32.	Klaipėdos valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba	Kretingos g. 62, Klaipėda	LT-92325	(8 46) 35 02 42
33.	Telšių valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba	Luokės g. 99, Paežerės k., Telšių r.	LT-88400	(8 444) 78 718
34.	Tauragės valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba	Veterinarijos g. 37, Tauragė	LT-72221	(8 446) 61 264
35.	Šiaulių valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba	Ragainės g. 80, Šiauliai	LT-78109	(8 41) 50 90 31
36.	Marijampolės valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba	Kauno g. 100a, Marijampolė	LT-68230	(8 343) 75 547
37.	Panevėžio valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba	Veterinarijos g. 2, Pažagienių k., Panevėžio r.	LT-36222	(8 45) 43 13 12
38.	Utenos valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba	Aušros g. 84, Utena	LT-28181	(8 389) 55 985
39.	Kauno valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba	Biruliškių k., Karmėlavos sen., Kauno	LT-54469	(8 37) 31 43 60

		r.		
40.	Vilniaus valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba	Siesikų g. 15, Vilnius	LT-07170	(8 5) 249 1700
41.	Alytaus valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba	Statybininkų g. 73, Alytus	LT-63401	(8 315) 33 996
Savivaldybės				
42.	Akmenės rajono savivaldybė	L.Petravičiaus a.2, Naujoji Akmenė	LT-85132	(8 425) 57 133
43.	Alytus miesto savivaldybė	Rotušės a. 4, Alytus	LT-62504	(8 315) 55 111
44.	Alytaus raj. savivaldybė	Ulonų g. 16, Alytus	LT-62157	(8 315) 69 019
45.	Anykščių raj. savivaldybė	J.Biliūno g. 23, Anykščiai	LT-29111	8-381) 58035
46.	Birštono raj. savivaldybė	Jaunimo g. 2, Birštonas	LT-59206	(8 319) 65 555
47.	Biržų raj. savivaldybė	Vytauto g. 38, Biržai	LT-41143	8 450) 43 142
48.	Druskininkų savivaldybė	Vilniaus al. 18, Druskininkai	LT-66101	(8 313) 55 355,
49.	Elektrėnų savivaldybė	Elektrinės g. 8, Elektrėnai	LT-26108	(8 528) 58 000
50.	Ignalinos raj. savivaldybė	Laisvės a. 70, Ignalina	LT-30122	(8 386) 52 096
51.	Jonavos raj. savivaldybė	Žemių g. 13, Jonava	LT-55158	(8 349) 61 394,
52.	Joniškio raj. savivaldybė	Livonijos g. 4, Joniškis	LT-84124	(8 426) 69 142
53.	Jurbarko raj. savivaldybė	Dariaus ir Girėno g. 96, Jurbarkas,	LT-74187	(8 447) 70 153
54.	Kaišiadorių raj. savivaldybė	Bažnyčios g. 4, Kaišiadorys	LT- 56121	(8 346) 20 480;
55.	Kalvarijos savivaldybė	Laisvės g. 2, Kalvarija	LT-69214	(8 343) 23 894,
56.	Kauno m. savivaldybė	Laisvės al. 96, Kaunas	LT-44251	(8 37) 42 26 08
57.	Kauno raj. savivaldybė	Savanorių pr. 371,	LT-49500	(8 37) 305 503

		Kaunas		
58.	Kazlų rūdos savivaldybė	Atgimimo g. 12, Kazlų Rūda	LT-69443	(8 343) 95 276
59.	Kelmės raj. savivaldybė	Vytauto Didžiojo g. 58, Kelmė	LT-86143	(8 427) 69052
60.	Kėdainių raj. savivaldybė	J. Basanavičiaus g. 36, Kėdainiai	LT-57288	(8 347) 69 550
61.	Klaipėdos miesto savivaldybė	Liepų g. 11, Klaipėda	LT-91502	(8 46) 396 066
62.	Klaipėdos raj. savivaldybė	Klaipėdos g. 2, Gargždai.	LT-96130	(8 46) 47 20 25
63.	Kretingos raj. savivaldybė	Savanorių g. 29A, Kretinga.	LT-97111	(8 445) 53141
64.	Kupiškio raj. savivaldybė	Vytauto g. 2, Kupiškis	LT-40115	(8 459) 35500
65.	Lazijų raj. savivaldybė	Vilniaus g. 1, Lazdijai	LT-67106	(8 318) 66 108
66.	Marijampolės savivaldybė	J.Basanavičiaus a. 1, Marijampolė	LT-68307	(8 343) 90 011
67.	Mažeikių raj. savivaldybė	Laisvės g. 8, Mažeikiai	LT-89223	(8 443) 98 204
68.	Molėtų raj. savivaldybė	Vilniaus g. 44, Molėtai	LT-33140	(8 383) 54 761
69.	Neringos raj. savivaldybė	Taikos g. 2, Neringa	LT-93121	(8 469) 52 234
70.	Pagėgių savivaldybė	Vilniaus g. 9, Pagėgiai	LT-99288	8~441 57361
71.	Pakruojo raj. savivaldybė	Kęstučio g. 4, Pakruojis	LT-83152	(8 421) 69 090,
72.	Palangos m. savivaldybė	Vytauto g. 73, Palanga	LT-00134	(8 460) 48 705
73.	Panevėžio m. savivaldybė	Laisvės a. 20, Panevėžys	LT-35200	8 45 501 360
74.	Panevėžio raj. savivaldybė	Vasario 16-osios g. 27, Panevėžys	LT-35185	(8 45) 58 29 46
75.	Pasvalio raj. savivaldybė	Vytauto Didžiojo a. 1, Pasvalys	LT-39143	(8 451) 54 101

76.	Plungės raj. savivaldybė	Vytauto g. 12, Plungė	LT-90123	(8 448) 73 166
77.	Prienų raj. savivaldybė	Laisvės aikštė 12, Prienai	LT-59126	(8 319) 61102
78.	Radviliškio raj. savivaldybė	Aušros a. 10, Radviliškis	LT-82196	(8 422) 69 003
79.	Raseinių raj. savivaldybė	V.Kudirkos g. 5, Raseiniai	LT-60150	(8 428) 79 600
80.	Rietavo raj. savivaldybė	Laisvės a. 3, Rietavas	LT-90316	(8 448) 73 200
81.	Rokiškio raj. savivaldybė	Respublikos g. 94, Rokiškis	LT-42136	(8 458) 71 233
82.	Skuodo raj. savivaldybė	Vilniaus g. 13, Skuodas	LT-98112	8 440 73932
83.	Šakių raj. savivaldybė	Bažnyčios g. 4, Šakiai	LT-71120	8 (345) 60750
84.	Šalčininkų raj. savivaldybė	Vilniaus g. 49, Šalčininkai	LT- 17116	(8 380) 51 233
85.	Šiaulių m. savivaldybė	Vasario 16-osios g. 62, Šiauliai	LT-76295	(8 41) 500510,
86.	Šiaulių raj. savivaldybė	Vilniaus g. 263, Šiauliai	LT-76337	8 41 596642
87.	Šilalės raj. savivaldybė	J. Basanavičiaus g. 2, Šilalė	LT-75138	+370 449 76114
88.	Šilutės raj. savivaldybė	Dariaus ir Girėno g. 1, Šilutė	LT-99133	(8 441) 79 266
89.	Širvintų raj. savivaldybė	Vilniaus g. 61, Širvintos	LT - 19120	(8 382) 51 590
90.	Švenčionių raj. savivaldybė	Vilniaus g. 19, Švenčionys	LT-18116	(8 387) 66 372
91.	Tauragės raj. savivaldybė	Respublikos g. 2, Tauragė	LT-72255	(8 446) 62 813,
92.	Telšių raj. savivaldybė	Žemaitės g. 14, Telšiai	LT-87133	(8 444) 52229
93.	Trakų raj. savivaldybė	Vytauto g. 33, Trakai	LT- 21106	(8 528) 55486

94.	Ukmergės raj. savivaldybė	Kęstučio a. 3, Ukmergė	LT-20114	8~340 60302
95.	Utenos raj. savivaldybė	Utenio 4a, Utena	LT-28503	8 389 61615
96.	Varėnos raj. savivaldybė	<u>Vytauto g. 12</u> , Varėna	LT-65184	(8 310) 31 500
97.	Vilkaviškio raj. savivaldybė	S. Nėries g. 1, Vilkaviškis,	LT-70147	(8 342) 60 062
98.	Vilniaus m. savivaldybė	Konstitucijos pr. 3, Vilnius	LT-09601	(8 5) 211 2000
99.	Vilniaus raj. savivaldybė	Rinktinės g. 50, Vilnius	LT-09318	(8-5) 275 1961
100.	Visagino raj. savivaldybė	Parko g. 14, Visaginas	LT-31139	838660246
101.	Zarasų raj. savivaldybė	Sėlių a. 22, Zarasai.	LT-32110	(8 385) 37155

2. Priedas. Apklauso anketa

Sociologinė valdžios institucijų apklausa dėl valdžios institucijų ir nevyriausybinių organizacijų bendradarbiavimo vartotojų švietime

Klausimynas

Klausimyne vartojamų sąvokų apibrėžimai:

Vartotojas – fizinis asmuo, kuris pareiškia savo valią pirkti, perka ir naudoja prekę ar paslaugą asmeniniams, šeimos, namų ūkio poreikiams, nesusijusiems su verslu ar profesija, tenkinti.

Vartotojų švietimas – vartotojų ugdymas, vartotojų informavimas ir vartotojų konsultavimas.

Vartotojų informavimas – žinių, susijusių su vartotojų poreikių tenkinimu ir jų teisių apsauga, suteikimas ir skleidimas.

Vartotojų konsultavimas – patarimai ir praktinė pagalba vartotojams vartotojų teisių apsaugos klausimais.

Vartotojų ugdymas – procesas, kurio metu pagrindinis dėmesys skiriamas vartotojų teisių suvokimui, kritinio mąstymo, sprendimų ir informacijos priėmimo gebėjimams ugdyti, ir apima formalųjį ir neformalųjį švietimą.

Nevyriausybinių organizacija, vykdančių vartotojų švietimą (klausimyne - NVO) – nuo valstybės ar savivaldybių institucijų ir įstaigų nepriklausomas savanoriškumo pagrindais visuomenės ar jos grupės naudai veikiantis viešasis juridinis asmuo, kurio tikslas nėra politinės valdžios siekimas arba vien tik religijos tikslų įgyvendinimas. Pagal Lietuvos vartotojų instituto turimus duomenis, vartotojų švietimą vykdo nevyriausybinių vartotojų asociacijos, aplinkosauginės organizacijos, kaimo bendruomenės ir pan.

Bendradarbiavimas – tai darbas sujungus intelektines pastangas, pagalbą vienas kitam, bendrą problemos sprendimą ir bendrą problemos sprendimo priėmimą.

1. Ar Jūsų institucija bendradarbiauja su nevyriausybėmis organizacijomis (NVO) vartotojų švietimo srityje?

- Taip
- Ne (pereiti prie 3 klausimo)

2. Kokiais būdais Jūsų institucija yra bendradarbiavusi vartotojų švietimo srityje su NVO?

Galima žymėti daugiau nei 1 variantą

Interesų atstovavimas

- Derino įvairius teisės aktus ar kitus dokumentus
- Dalyvavo bendruose pasitarimuose, posėdžiuose ar darbo grupėse
- Gaudavo NVO pasiūlymus, susijusius su vartotojų švietimu, ir juos svarstė
- Teikė konsultacijas NVO vartotojų švietimo klausimais

Finansinės ir kitos paramos teikimas (atsako tik savarankiški juridiniai vienetai)

- Teikė NVO projektinį finansavimą vartotojų švietimui vykdyti
- Pirko vartotojų švietimo paslaugas iš NVO
- Teikė finansinę paramą administracinių gebėjimų stiprinimui su vartotojų švietimu dirbančioms NVO
- Suteikė vartotojų švietime dirbančioms NVO nepiniginę paramą (patalpos, transportas, kt.)

Kitos bendradarbiavimo formos

- Kartu su NVO vykdė vartotojų švietimo projektą(-us)
- Organizavo bendras vartotojų švietimo iniciatyvas (renginiai, leidiniai, kt.)
- Suteikė NVO informaciją, reikalingą vartotojams šviesti
- Suteikė vartotojų švietime dirbančioms NVO pagalbą užmezgant ryšius su kitomis organizacijomis
- Kita (įrašykite)

.....

3. Ar į Jūsų instituciją per paskutinius trejus metus kreipėsi vartotojų asociacijos dėl bendros veiklos, siekdamos vykdyti vartotojų švietimą?

- Taip, keletas vartotojų asociacijų ir ne vieną kartą;
- Taip viena vartotojų asociacija keletą kartų
- Taip viena vartotojų asociacija vieną kartą
- Nesikreipė

4. Kokie veiksniai, Jūsų manymu, trukdo bendradarbiavimui su NVO vartotojų švietimo srityje? (pažymėti 5, Jūsų nuomone, svarbiausius veiksnius)

- Trūksta reglamentavimo
- Bendradarbiavimas su NVO vykdant vartotojų švietimą mūsų institucijai nėra prioritetas
- Mūsų institucijoje nėra darbuotojų, kurių funkcijų didžiąją dalį sudarytų vartotojų švietimo veikla
- Dabartinė vartotojų švietimo politika nesudaro palankių sąlygų valstybinio sektoriaus ir NVO bendradarbiavimui
- Bendradarbiavimas su NVO vartotojų švietimo srityje yra neefektyvus ir neduoda laukiamų rezultatų.
- Neaiškus vartotojų švietimo funkcijų apibrėžimas ir paskirstymas tarp NVO ir valdžios institucijų

- NVO nerodė iniciatyvos ar kitu būdu nesiekė bendradarbiauti su mūsų institucija
- NVO į valdžios atstovus žvelgia su išankstiniu nepasitikėjimu arba priešišku
- NVO neturi išteklių vykdyti vartotojų švietimo veiklai
- NVO neturi kompetencijos efektyviai vykdyti vartotojų švietimo
- NVO negali efektyviai bendradarbiauti su mūsų institucija
- Vartotojų švietime veikiančios NVO nėra susijungusios į gerai veikiančias skėtines organizacijas arba tinklus, veikla fragmentiška.

5. Kokios, Jūsų nuomone, bendradarbiavimo formos su NVO leistų pagerinti valstybės vykdomą vartotojų švietimo politiką?

(Pasirinkite 3, Jūsų nuomone, svarbiausius punktus)

- Efektyvesnis teisės aktų, programų ar kitų dokumentų derinimas
- Dalyvavimas bendruose pasitarimuose, posėdžiuose ar darbo grupėse
- Konsultavimasis su NVO vartotojų švietimo klausimais
- Bendrų vartotojų švietimo projektų vykdymas
- Bendrų vartotojų švietimo iniciatyvų (renginių, leidinių, kt.) vykdymas
- Projektinio finansavimo NVO teikimas vartotojų švietimui vykdyti
- Vartotojų švietimo paslaugų pirkimas iš NVO
- Finansinė parama administracinių gebėjimų stiprinimui su vartotojų švietimu dirbančioms NVO

6. Ar, Jūsų nuomone, šiuo metu įgyvendinama Valstybinėje vartotojų teisių apsaugos 2011-2014 metų strategijoje įrašyta nuostata, jog „[v]artotojų švietimas yra ta vartotojų teisių apsaugos dalis, kurioje pagrindinis vaidmuo turi atitekti vartotojų asociacijoms“?

- Taip, pilnai
- Iš dalies
- Ne
- Nežinau/neturiu nuomonės

7. Kurioje iš vartotojų švietimo sričių, Jūsų nuomone, galėtų labiausiai pasireikšti NVO, dirbančios vartotojų švietimo srityje.

(pasirinkite 1 atsakymo variantą)

- Konsultavimas
- Informavimas
- Formalus ugdymas
- Neformalusis ugdymas

8. Komentarai, pastabos

9. Įrašykite pilną savo institucijos pavadinimą

10. Anketą užpildžiusio darbuotojo vardas, pavardė, telefono numeris.